

GENER 2010

La Toca

La carrossa de l'àngel en la cavalcada de Reis de Moia
(5 de gener)

LA MUNTANYA DEL MARBRE S.C.P.

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - MOIÀ
Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58
Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE

Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

Ctra. de Vic, 22-24 - 08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

CUINES PLENES DE VIDA.
TENDÈNCIES ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Index

Editorial	3
Pluviomètrica	5
Vida municipal	6
El Moianès fa cent anys segons «El Pla de Bages»	
Gener de 1910	7
Els fons patrimonials i personals de l'Arxiu Històric de Moià (II)	9
Un Nadal diferent	14
La fageda d'en Jordà	16
L'Esplai	17
Caminades pel Moianès	18
Distincions a escoles moianeses	19
«Aproximació a la toponímia del Moianès»	21
Festes nadalenques	24
La voluntat de ser	28
Estanyenc immolat	29
Biblioteca-de Moià	30
Publicacions	31
Pàgines de l'institut	35
Pensaments caçats al vol	38
Campanades	38
Notícies de l'Estany	39
En la defunció de Laura Rovira	41
Noticiari	42

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

GENER 2010

Any 64 Núm. 702

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard **Gràfics**, Moià

Fotografies: A. Clotet, S. Renom,
J. Soler, Arxiu Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació

Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

OBRA IMPORTANT

Coma editorial del present número de LA TOSCA, reproduïm les paraules pronunciades pel nostre director, Josep Ruaix i Vinyet, en l'acte de presentació d'una obra tan important pera la nostra comarca natural com és 'Aproximació a la toponímia del Moianès', acte que tingué lloc a l'Estany el 8 de desembre proppassat.

Quan, avui fa vuit dies, precisament a l'hora de dinar, l'editor em va portar a casa els primers exemplars del llibre *Aproximació a la toponímia del Moianès* vaig tenir una gran alegria, perquè finalment arribava a taula un plat que s'havia anat cuinant llargament.

En efecte, ja fa anys que un home culte, interessat per la cultura i pel país, professor de llengua i literatura, i que es diu José Luis Rodríguez Lara, va anar recorrent la nostra comarca natural, va parlar amb la gent i va consultar molta bibliografia a fi d'elaborar aquest recull toponímic. Per diverses circumstàncies, l'obra havia quedat encallada, però darrerament, per una altra sèrie de circumstàncies, l'obra ha tirat endavant i ha pres la forma de llibre, que avui tenim la sort de presentar, i justament, com a primera presentació, a l'Estany, on té la residència l'autor i des d'on es dugué a terme la recerca esmentada.

La singularitat més destacada d'aquest llibre, com notarà tothom de seguida, és que abasta la toponímia de tota una comarca. No em consta que fins ara s'hagués fet mai. Això demostra l'empenta, valentia i capacitat de treball de l'autor. I, per als qui apostem per la comarcalitat del Moianès, representa un fet important. La realitat comarcal moiane-

senca queda plasmada en aquesta obra. Encara que el llibre es divideix en capítols, en correspondència als municipis que formen la nostra comarca, es presenta en un sol volum, s'hi fan tot sovint referències d'un municipi a un altre i s'estudien conjuntament, en el capítol final, els fenòmens lingüístics que apareixen en els topònims moianesencs.

La segona singularitat del llibre que presentem és que constitueix, per a uns quants municipis, la primera toponímia que se'n publica. Així passa amb cinc d'ells (la meitat del total): Castellterçol, Collsuspina, Moià, Sant Quirze Safaja i Santa Maria d'Oló. Pel que fa als altres cinc municipis, n'existeixen ja alguns reculls toponímics, però el present llibre els complementa, en diversos aspectes. Efectivament, el present recull és més extens que altres, com en el cas de Calders, d'on existeix un recull, més breu, de Roser Serra, i de l'Estany, d'on existeix un recull, diguem-ne provisional, compilat pel mateix J.L. Rodríguez Lara en l'obra *Genf; llocs de l'Estany*. Per altra banda, el present recull ordena els topònims d'una manera diferent de com s'havia fet; aquest és el cas de Castellsir i Granera, d'on existeixen toponímies compilades per Enric Garcia-Pey, que segueixen de cap a cap l'ordre alfabètic de topònims, mentre que el recull de Rodríguez Lara els ordena per conceptes (és a dir, pel

tipus de realitat que el topònim designa), seguint el model proposat per l'Institut Cartogràfic de Catalunya; també és el cas de Monistrol de Calders, d'on existeix el recull de Gustau Erill, que segueix un ordre de recorreguts o itineraris, mentre que el de Rodríguez Lara, com acabem de dir, segueix l'ordre de conceptes toponímics.

La tercera singularitat que voldria destacar és que, sense ser exhaustiva (per això es titula *Aproximació...*), la toponímia que presentem és molt rica, sigui perquè ofereix topònims pretèrits i actuals, sigui perquè ens explica moltes etimologies (és a dir, el significat primitiu dels noms de lloc), sigui perquè, basant-se en la documentació i en una sèrie de raonaments filològics, ens ajuda a fixar la grafia, fins ara vacil·lant, de determinats topònims moianesencs.

I no m'allargo més, perquè ja han parlat o parlaran altres persones fixant-se en altres característiques d'aquesta *Aproximació a la toponímia del Moianès*. Solament voldria acabar regraciant i felicitant l'autor, agraint, com a moianesenc, totes les col·laboracions que han fet possible aquest llibre i congratulant-me d'haver pogut també col·laborar jo mateix en una obra que feia falta i que ara ja tindrem tots a la nostra disposició per al millor coneixement de la nostra comarca natural.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants

Visites diàries de
dilluns a dissabte

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
 Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Novembre del 2009

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	17'9	-0'2	8'9	5	1	4	W	2'8	
De l'11 al 20	22'2	2'2	13	2	1	7	W	0	
Del 21 al 30	16'6	1'4	9	3	3	4	W	3'7	6'5

Desembre del 2009

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	13'8	-1'2	7'9	2	2	6	W	0'6	
De l'11 al 20	15'8	-8'1	1'3	3	5	2	W	-	
Del 21 al 31	15'3	-4'2	6'9	1	7	3	W	55'6	56'2

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet:

MeteoMoià: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam.htm>

Fotografia actualitzada sobre el temps: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam_Foto.htm>

OBSERVATORI METEOROLÒGIC DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Any 2009

MES 2002	MITJANA			MÀXIMA ABSOLUTA	MÍNIMA ABSOLUTA	PRECIPITACIONS (LITRES)	PRECIPITACIÓ MÀXIMA	PLUJA (DIES)	NEU	PEDRA	TEMPESTA	BOIRA	ROSADA	GEBRADA
	MÀXIMA	MÍNIMA	MITJANA											
GENER	8'11	-0'85	3,58	13'5	-9	42'4	18	7	1			9	2	11
FEBRER	10'11	0'90	5'48	18'4	-4'5	26'8	11'5	6				11	7	1
MARÇ	14'25	4'36	9'21	20	-2'4	58'7	20'3	9				6		
ABRIL	14'36	5'6	10'05	22'8	7'2	61'9	13'2	12		2	2	7		
MAIG	22'8	11'83	17'13	29,1	5'6	29	12'8	6		2	1	2		
JUNY	23'67	14'99	20'12	31'9	10'4	87'6	50'8	5		1	3			
JULIOL	27'05	17,02	21'99	31'1	10'2	17'4	11'2	7		1	4	1		
AGOST	28'94	17,66	23'55	33'7	14'5	47'2	31'2	6			5	3		
SETEMBRE	23'06	13'6	17'75	26'9	8'8	40'5	12'2	7			2			
OCTUBRE	19'77	10'70	15,37	26'7	3'3	81'6	31'8	7			1	2		
NOVEMBRE	14'23	6'46	10'32	22'2	-0'2	6'5	2'2	5				3		3
DESEMBRE	8'68	2'20	5'46	15'8	-8'1	56'2	18'2	10	1			4		2
ANY 2009	17'91	9'70	13'33	24'34	2'98	555'8	15'45	87	2	6	18	48	9	17

ORDA MUNICIPAL

Ple del 26-11-2009

En el ple municipal ordinari del dia 26 de novembre del 2009 es prengueren els següents acords:

1) Aprovar i ratificar l'acta de replantejament de la línia de delimitació entre els termes municipals de Calders i Moià signada a l'ajuntament de Calders en data 29-10-2009 i que consta de cinc fulls.

2) Aprovar el reglament del servei de cessió temporal d'ús d'habitatges de titularitat municipal i el contracte tipus d'arrendament dels esmentats habitatges.

Ple del 23-12-2009

En el ple municipal extraordinari del dia 23 de desembre del 2009 es prengueren els següents acords:

1) Aprovar definitivament el compte general de l'Ajuntament corresponent als exercicis 2006, 2007 i 2008.

2) Aprovar definitivament la creació o modificació de les ordenances fiscals i reguladores per a l'exercici 2010.

3) Aprovar definitivament el pressupost general consolidat de l'Ajuntament de Moià per a l'exercici 2010, juntament amb les bases d'execució i la plantilla de personal.

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

EL MOIANÈS FA CENT ANYS SEGONS «EL PLA DE BAGES»

GENER DE 1910

3 de gener de 1910

Moya

Ab molta bonansa han passat les festes de Nadal. Les funcions d'iglèsia solemnes y ab assistència de totes les autoritats; Mossèn Busquets ab sa Escola Cantayre ens dexà fruit dos armoniosos motèts. Donaren bones hores de esbarjo les nòyes en el Colègi de Germanes Carmelites ab el drama *Nadal* y ab un sens fi de diàlegs apropiats a la festa; els nòys en el Colègi de PP. Escolapis ab el drama *Joan de la Calma y Dia de Inocents*; el Casino Lliga del Arbre Fruyter ab el drama *Tosca*. Tots aquestos locals se omplèren de gom a gom.

— El nostre senyor Arxiprest publica el següent moviment parroquial de 1909: Naixements, nòys 34, nòyes 29; defuncions, homes 15, dones 20, nòys 8, nòyes 1; matrimonis 19.

— El dia de cap d'any el Pare Marcell Forcada, Escolapi, fill de Moya y ab residència a Igualada, cantà sa primera missa a la iglèsia dels PP. Escolapis; feu un bonic y acabat sermó el P. Joan Figueras, Escolapi; fou apadrinat per sa mare y Joan Forcada.

— La elecció de càrrecs efectuada a 1 de janer a la Casa Comunal donà el següent resultat: Primer Alcalde Francisco Fàbregas. Segon Sebastià Orriols. Tercer Esteve Pons. Sindic Faustí Figueras, suplent Ramon Vilarrubia. Joan Parés, Josep Clusellas, Joan Segalés, Josep Llenas, Pere Castells, regidors. També comensà a desempenyar el seu càrrec, el nou senyor Jutje el popular sastre don Josep Ruaix, natural del Estany y veí d'alguns anys de Moya. A tots desitjém bon acert (1).

18 de gener de 1910

D'Instrucció pública

Han sigut nombrats mestre d'Artés, don Oleguer Jordana y mestra de Calders, dònya Enriqueta Díaz.

21 de gener de 1910

Moya

El cassino de la «Lliga del Arbre Fruyter», organisà en la vigília dels Sants Reys una vistosa cabalgata simulant el pas dels Mags de Orient. La comitiva sorti del antic Mas Castellnou de la Plana y recorregué, acompanyada de la orquesta Moyanèsa, els nostres carrers y places omplenant de satisfacció a la gent menuda que no escassejà les atxes de barbeyó pera obsequiar a tan simpàtics vianants (2).

— Ab pocs dies Vhan efectuat dintre de nostra vila dos ròbos y un d'ells bastant atrevit. El primer ocorregué a la fàbrica que'ls senyors Salvat posseïxen en el barri del Poble Nou: a altes hores de la nit els malfactors ab instruments del seu ofici obriren la porta, esbotzaren l'escriptòri, reculliren els diners, no molts, y se emportaren alguns mocadors de llana que 's la especialitat de la casa (3).

L'altre tingué lloc a la tenda de comestibles de Agustí Vives; també a altes hores de la nit obriren la porta dels baxos y s'emportaren un bonic caball ab guarniments hi tot. La tenda està al centre de la vila; la casa es petita y l'estable del animal era a dintre de la casa. El serèno al donar el segon tom vegé la porta oberta de bat a bat, cridà a l'amo, però, la gràcia ja estigué feta. S'han prè les oportunes

diligències però, per ara no han donat cap resultat (4).

— Els traginers han festejat al seu patró Sant Antón ab completes, ofici solemne, tocat per l'Orquesta Moyanèsa y sermó predicat ab bona entonació y molta doctrina pel beneficiat mossèn Salvador Roquèta. No hi mancaren els tradicionals forns, el ballet del ciri y el sarau de nit.

— Acabem de celebrar ab molt lluiement la festa del patró de la vila, Sant Sebastià; també hi ha hagut completes; ofici solemne, sermó a càrreg del P. Centellas, escolapi, que ha estat molt oportú, professo, balls de gitanes, pollo, etz. La fira ha estat molt concorreguda efectuantse varies transaccions.

Transcripció i notes:
Jaume CLARA I ARISA

(1) Josep Ruaix i Cuspinera (nascut a l'Estany, 25-8-1865) vivia al carrer de Sant Antoni, núm. 7 (avui, núm. 9).

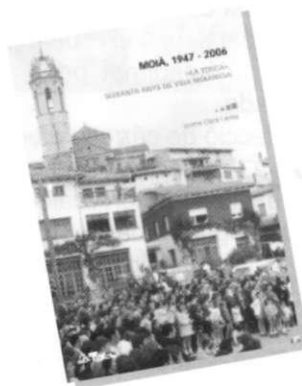
(2) Aquesta és la primera notícia que ens és coneguda de la realització a Moià d'una cavalcada

de Reis. El mateix cronista moianès de *El Pla de Bages*, Mn. Evarist Morató, deixà escrit en el seu dietari corresponent al gener de 1902: «Se solem-nise la diada anterior als sants Reys, amb un *pasa-calle* ab orquesta, se figurà la vinguda dels Reys d'Orient; hi hagué molta animació entre la gent menuda.» (Agraïm a Agustí Vives la consulta del manuscrit titulat *Breu resenya de lo més notable ocorregut en Moya desde l'any 1900 fins al 1919*, i a Ramon Tarter que ens hagi recordat l'existència d'aquesta dada.) Sembla clar que, durant aquells anys, l'organització de cavalcades era encara un fet recent; en canvi, la crema d'atxes de barballó, que no escassejaren, és sens dubte una tradició molt més llunyana. De l'orquestra «Moyanèsa» en sabem poques coses: segons Glòria Ballús («Els músics a la vila de Moià», *Modilium*, núm. 7, desembre 1992, p. 41), una orquestra amb aquest nom i dirigida per Antoni Ricart i Bosch havia actuat per primera vegada en 1914 i ho continuaria fent fins a 1916; anteriorment, també coneixem una orquestra «Moyanèsa» que pel setembre de 1904 havia actuat a Sant Vicenç de Vilarassau, en terme municipal d'Oló.

(3) Es tracta de la fàbrica regentada per Tomàs Llop i més endavant per Ignasi Alberch, a la carretera de Vic, que, segons la matrícula industrial, fou propietat de Josep Salvat i Juncosa entre la seva construcció en 1892/93 i 1916.

(4) Des de l'any 1905 consta en la matrícula industrial un Agustí Vives, primer com a venedor de comestibles i més tard ja com a cansalader.

Un llibre indispensable:
Moià, 1947-2006.
«La Tosca», seixanta
anys de vida moianesa,
de Jaume Clarà i Arisa,
profusament il·lustrat

ELS FONS PATRIMONIALS I PERSONALS DE L'ARXIU HISTÒRIC DE MOIÀ (II)

FONS PERSONALS

Els fons personals que trobem a l'Arxiu de Moià són deu, cinc dels quals pertanyen a eclesiàstics. D'aquests, els de Mn. Isidre Dalmau, Mn. Pere Bertran i el P. Llogari Picanyol es componen majoritàriament dels treballs de recerca històrica que van dur a terme al llarg de la seva vida. Els altres, com veurem, són de tipus ben diferents.

Fons del canonge Jaume Bussanya (ss. XVIII-XIX)

La documentació del canonge Jaume Bussanya es refereix principalment a l'administració de beneficis eclesiàstics que al llarg de la seva vida havia ostentat aquest eclesiàstic. Bussanya era originari del mas moianès homònim (és a dir, Bossanya) i va viure entre les darreries del segle XVIII i les primeries del XIX, essent canonge de la col·legiata de Santa Anna de Barcelona, corporació de la qual va exercir de procurador durant almenys una quinzena d'anys, i obtentor del benefici anomenat del Priorat de la Quadra Inferior de Viladecavalls, fundat a l'església parroquial d'Olesa de Montserrat. La major part dels documents es refereixen a aquest període i també als diferents plets que hagué de mantenir amb el marquès de Castellbell per les rendes afectes a aquell benefici. Podem trobar-hi diferents transcripcions de capbreus i còpies de documents d'època medieval que afectaven aquestes rendes. Suposem que el fons va ingressar a l'Arxiu l'any 1936 juntament amb la documentació de la Comunitat de Preveres de Moià.

Fons Mn. Isidre Dalmau i Poses (1821-1903)

La documentació que conservem d'aquest eclesiàstic moianès nascut en 1821 i mort en 1903 no és gaire important quantitativament però sí que ho és qualitativament. Podríem definir-lo com un dels primers historiadors locals o com a mínim un dels primers a posar sobre paper històries i tradicions moianeses, sobretot de caire eclesiàstic. Al llarg del temps que va exercir a Moià, de 1851 a 1903, va publicar diferents novenes i opuscles. Cal destacar-ne també una història de la Comunitat de Preveres moianesa, donada a la impremta en

Mn. Isidre Dalmau i Poses (1821-1903), segons una pintura de Josep Gallés (fot. AHM)

1875. Formen part del conjunt set manuscrits de temàtica històrico-religiosa, com ara «El amante de las glorias de la pàtria», una «Descripció del Moià antic», les «Memòries sobre la miraculosa imatge de Sant Sebastià de Moya» o els «Miracles obrats per intercessió de Ntra. Sra. de Misericòrdia de la litre, y Real Vila de Moya». Aquesta documentació va ingressar a l'Arxiu l'any 1936.

Fons Mn. Pere Bertran i Varneda (1873-1937)

Pere Bertran i Varneda, nascut a Sant Joan de les Abadesses l'any 1873, cursà la carrera eclesiàstica i fou ordenat prevere en 1898. En 1909 va arribar a Moià, on exercí com a vicari per un breu espai de temps i després obtingué el benefici de Sant Joan a l'església parroquial. Hem de considerar-lo com el primer historiador moianès en el sentit modern de la paraula, ja que va ser el primer a treballar de forma rigorosa en l'amplíssim fons notarial moianès. A més, va treballar en diferents arxius i va transcriure multitud de documents d'època medieval relacionats amb Moià, especialment dels registres de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Va morir de malaltia en 1937 quan es trobava empresonat al vaixell «Uruguay». D'ell es conserva una quantitat considerable de transcripcions de documents, la major part d'època medieval i moderna, i de notes extretes de diferents fonts relacionades amb la història de Moià que eren utilitzades en la que fou la seva obra principal, la «Ressenya històrica de la Vila de Moià», que mensualment es publicava a la darrera plana del «Butlletí de la Lliga de Defensa de l'Arbre Fruiter», publicació de la qual va ser redactor en cap des de 1909 fins a la seva desaparició el juliol de 1936. Desgraciadament, la major part de la seva documentació personal, i entre ella alguns manuals notariais i altra documentació original, fou destruïda en els primers moments de la guerra civil, en què la seva majordona, espantada per la

detenció de Mn. Bertran, va cremar bona part dels documents que tenia a casa seva. La documentació va ingressar a l'Arxiu entre 1936 i 1937.

Fons P. Llogari Picanyol i Pla (1896-1968)

Un altre dels fons personals dipositats a l'Arxiu de Moià és la documentació que fa referència al P. Llogari Picanyol i Pla, nascut a Moià en 1896 i mort a Sabadell en 1968. Ingressat en l'orde de l'Escola Pia, desenvolupà una part considerable de la seva carrera a Roma, on exercí, entre altres, el càrrec d'arxiver general. Retornat a Catalunya, mantingué una estreta relació amb Moià i Sabadell, on fundà i fou l'ànima de dues revistes d'història local: «Modilianum» i «Sabadellum». La documentació que conservem a Moià és molt parcial i pràcticament no conté cap document de caire personal, ja que aquests es troben a l'Arxiu de l'Escola Pia de Catalunya. El que tenim a Moià ho podríem dividir en dues parts: tot un conjunt de publicacions, generalment d'història de l'Escola Pia fetes durant la seva estada a Roma, i tot un altre conjunt també de publicacions d'història moianesa, sabadellenca o també escolàpia fetes després del seu retorn a Catalunya.

L'altra part del fons és formada per una quantitat bastant considerable de documents originals descontextualitzats, la majoria extrets del mateix arxiu de Moià o d'altres procedències que desconeixem. Cal esmentar que les seves publicacions encara són una font de dades important per a l'estudi de la història moianesa, tot i que en alguns casos cal prendre-les amb certes reserves. La documentació va ingressar a l'Arxiu de Moià després de la seva mort, retornada per l'Escola Pia.

Fons Mn. Josep Estevadeordal i Vall-Ilobera (1904-1972)

Els documents de Mn. Josep Estevadeordal i Vall-Ilobera són pocs. Es tracta

d'un petit plec amb alguns documents personals, familiars, fotografies i poca cosa més. Varen ingressar a l'Arxiu l'any 2002. Mn. Estevadeordal va fer una important tasca en el Moià de la postguerra, promovent activitats per al jovent i a favor de la cultura. Fou també el fundador i primer impulsor de la revista local «La Tosca», fundada en 1947 i que encara es publica.

Fons Josep Coma i Passareu (1831-1915)

Josep Coma i Passareu fou sens dubte un dels personatges més interessants del Moià de la segona meitat del segle XIX. Industrial tèxtil, durant una bona colla d'anys va controlar de forma gairebé monopolística aquesta indústria, comptant en alguns moments amb més de 400 telers. Persona de caràcter difícil, podem trobar entre la seva documentació referències familiars, especialment de l'administració del patrimoni del seu pare i germans, de les seves activitats industrials tant a Moià com a Barcelona, dels múltiples plets en què es va embarcar al llarg de la seva vida per qüestions econòmiques o de propietats, i també abundants referències de primera mà sobre les vicissituds i dificultats de la portada d'aigua a la vila de Moià, projecte del qual va ser impulsor i que va donar lloc a tot un seguit de litigis judicials per la propietat de les deus d'aigua que havien de proveir el poble, litigis que es varen succeir entre 1869 i 1909. Molt probablement aquest fons va ingressar a l'Arxiu durant la guerra civil.

Fons Francesc Vihas i Dordal (1863-1933)

Un dels fons personals de més importància que conservem a l'Arxiu de Moià és la documentació del tenor moianès Francesc Vihas i Dordal. Nascut en una família molt humil l'any 1863 i dotat, ja de ben jove, de grans facultats per al cant,

va convertir-se en un dels més grans tenors de la seva època, especialitzat en la interpretació de les obres de Richard Wagner. La documentació que en conservem procedeix d'una donació que va fer la seva família al Museu de Moià durant la dècada de 1960. A més de documents, el museu també va rebre vestuari teatral, records familiars i professionals i algunes obres d'art. Estem parlant d'un fons parcial, ja que la seva família conserva encara una quantitat considerable de documentació. Podríem dividir aquesta documentació en dos blocs: l'un, familiar i professional, amb fotografies, correspondència personal, retalls de diaris amb crítiques de les seves actuacions, etc. L'altre bloc el conformen tota una sèrie de documents fruit de la seva estreta relació amb la seva vila nadiua i també amb la que seria la seva gran obra cívica: la fundació a Moià de la Lliga de Defensa de l'Arbre Fruiter en

**Francesc Vihas ca. 1900
(fot. desconegut, AHM)**

1905 i la relació que va mantenir fins a la seva mort amb aquesta entitat tan moianesa.

Fons Joan Salvatella i Parellada

Enllaçant amb l'obra cívica, cultural i de promoció de les festes de l'arbre i d'un incipient esperit ecologista que va iniciar Francesc Viriàs, trobem el fons de Joan Salvatella i Parellada. Es tracta del fons més extens dels que tenim a l'Arxiu. El formen un total de 41 àlbums fotogràfics i un conjunt de làmines totes referides a les Festes de l'Arbre i Festes de l'Arbre Fruiter celebrades arreu entre 1905 i 1982. Joan Salvatella, ja quan exercia de mestre a Santa Coloma de Gramenet en els anys vint, es reconeixia deixeble dels ideals que propugnava Viriàs i posteriorment des del Patronato Provincial de la Fiesta del Árbol, impulsat per la Diputació i del qual patronat era el membre més actiu, continuà impulsant aquesta obra. Amb aquest fons podem documentar de forma exhaustiva aquestes activitats, amb l'afegit que es tracta amb tota seguretat del recull gràfic més important d'aquesta temàtica.

Fons Rossend Oliveras i Santcliment (1901-1988)

Rossend Oliveras, de cal Cotre de Moià, era músic; però, com molts de la seva època, ho era a temps parcial. Per tal de guanyar-se la vida es dedicava al ram tèxtil. La documentació que d'ell conservem va ser rescatada *in extremis* de la seva destrucció per Salvador Farràs, antic arxiver i conservador del museu. Tot i que una part del material és d'escàs interès, hi ha dues coses que sí que en tenen, d'interès. Per una banda, documents de les orquestres moianeses de les quals Oliveras havia format part entre les dècades de 1920 i 1960, i per l'altra, dos llibres de comptes de la fàbrica Santcliment del segle XIX. Els Santcliment, avantpassats materns de Rossend Oliveras, s'establiren a Moià pels voltants

de 1820 i foren els primers industrials cotoners de la vila.

Fons Joan Estevanell i Riera (1891-1962)

Deixo per al final el fons personal de Joan Estevanell i Riera. Estevanell va néixer a Moià l'any 1891 i era llauner d'ofici. Home de profundes conviccions religioses i apassionat per la cultura, la història i les tradicions moianeses, de seguida es va convertir en persona imprescindible per a qualsevol activitat d'aquest caire que es dugués a terme a Moià. La seva documentació la podrien dividir en tres grups: la de caire més personal, els seus escrits sobre història moianesa i el seu dietari (que és la més interessant).

Amb referència als seus escrits, cal prendre'ls amb moltes reserves, ja que

Joan Estevanell i Riera ca. 1909
(fot. Rodamilans, AHM)

era un home que es deixava portar fàcilment per l'estusiasme, un moianesisme exagerat i un gran fervor religiós; per això a vegades fantasiejava amb la història i, per dir-ho planerament, a vegades veia miracles on no existien. Cal afegir-hi que per la seva formació quedava fora del seu abast la consulta de bona part dels fons documentals que ell va contribuir a salvar.

La part més interessant dels seus papers és, com dèiem, el dietari personal que va portar fins a la seva mort. Es tracta d'un conjunt de llibretes i papers solts, escrits amb una lletra atapeïda i menuda, de vegades de forma gairebé telegràfica i amb un desordre considerable. En aquests moments l'historiador moianès Jaume Clara i Arisa està preparant l'edició d'una part d'aquests dietaris, concretament la que abasta el període de la guerra civil i la primera postguerra.

Dins aquest diari hi podem resseguir el que va arribar a ser la seva obsessió i l'obra de la seva vida, una obra de la qual els moianesos ens hauríem de sentir deutors. Aquesta obra va ser el Museu de Moià i el salvament d'una part del patrimoni històric de la vila de la destrucció dels primers dies de la guerra civil. Estevanell va assistir estupefacte als esdeveniments del juliol de 1936, va veure com tot el seu món s'ensorrava, va comprovar com la religió, un dels eixos centrals de la seva vida, era perseguida, com les obres d'art de les esglésies eren destruïdes pel foc, com les persones que ell respectava morien en una cuneta o eren empresonades o com la cultura i les tradicions que tant estimava desapareixien de cop.

De tota manera, no va assistir a aquests fets com un espectador passiu. Va convèncer les autoritats que calia salvar tot el salvable del patrimoni moianès i donar forma a una idea que ja havia sorgit un any abans: la formació d'un museu a Moià que pogués donar testimoni a les generacions futures del passat, en alguns moments esplendorós, de la vila. Fos per

convenciment, fos potser una mica per treure-se'l de sobre o perquè el consideraven un beneit, el cert és que l'Ajuntament va donar-li una autorització per a requisar tot el que cregués convenient per al museu. I així va començar la seva tasca: armat només amb un paper, el seu entusiasme i la col·laboració del seu amic Josep Matarrodona, varen recollir de tot i més i ho anaren portant a Can Casanova, on pocs mesos després s'obriria al públic el Museu. Un Museu que va restar obert durant tota la guerra civil.

La mateixa tasca la varen emprendre amb la documentació: varen traslladar a Can Casanova tota la documentació parroquial, amb tot el fons notarial medieval, varen recollir tota la documentació i llibres que hi havia a l'Escola Pia, a l'Hospital, la de diferents institucions, la de cases particulars i de pagès i també de la casa del darrer notari moianès, com també tot el que pogueren salvar de les parròquies veïnes de Rodors, Ferrerons i Marfà. Passada la guerra, molta de la

L'arxiu de Moià ca. 1940 (fot. Just Renom, AHM)

documentació de particulars i d'algunes institucions va ser retornada als seus propietaris, però una bona part ha estat el nucli principal de l'Arxiu Històric de Moià.

Passada la guerra, Joan Estevanell va ser nomenat conservador del Museu, amb un petit sou per part de l'Ajuntament, i fins i tot va traslladar-s'hi a viure. Amb aquest petit sou i les feines que anava fent del seu ofici de llauner va anar sobrevivint fins a 1962, data de la seva mort. Els qui el varen conèixer diuen que va passar gana i misèria i que ho va sacrificar tot pel que va ser, no sé si dir l'obra de la seva vida o la seva obsessió, el Museu i l'Arxiu de Moià. És curiós de

pensar, setanta anys després, que el patrimoni artístic i documental de Moià el varen salvar un lampista, que com que no es guanyava la vida anava a fer de mosso a l'Escola Pia, i un petit fabricant de vetes que tenia dos o tres telers a sota casa.

Ramon TARTER I FONTS

Nota de la Redacció: Aquest article, comprènent-hi també la seva primera part (cf. LATOSCA, desembre 2009, pp. 7-10), constituï la ponència presentada per l'autor en la «Jornada divulgativa sobre arxius personals i patrimonials», tinguda a Manresa el 25-10-2008. La ponència fou publicada després per la revista *Dovella*, núm. 99 (primavera 2009), pp. 37-42. Això explica algunes característiques de l'exposició, en principi adreçada a un públic no moianès i en la data citada.

UN NADAL DIFERENT

Finsa l'any 1966 els meus Nadals van ser alegres. Gaudia amb el pessebre, penjant boles de colors a l'arbre de Nadal, amb la poesia que llegia mentre menjàvem els torrons i anant al Casal, on cada any es representaven els Pastorets.

La mare va morir el dia 24 de desembre de l'any esmentat i va rebre sepultura el dia de Nadal mateix. Des d'aquell jorn el record i l'enyorança no em deixaven, per anys que passessin. El Nadal a casa meva continuava a la taula, amb el pessebre, amb l'arbre, perquè tenia una família i dos fills petits que vivien d'il·lusions i jo no tenia dret a encomanar-los la meva tristesa.

Passaven anys i esperava amb tremolor les festes senyalades, però els fills s'havien fet grans i ja no podia dissimular. Residint a Barcelona, l'Alba (la meva filla) anava en un centre de disminuïts físics per entretenir-los i allà va conèixer la Tó (Concepció Montreal i Serra), una

noia afectada de paràlisi cerebral des del naixement, i va decidir que jo l'havia de conèixer. La Tó era tan deficient que l'únic que li funcionava amb normalitat era el cervell. Va impressionar-me, aquella noia condemnada a seure en una cadira de rodes, sense tenir cap domini del seu cos, que es movia constantment sense coordinació, sense tacte ni força, que parlava amb paraules que costaven d'entendre.

I, a mida que vaig anar-la coneixent, vaig adonar-me que era una noia coratjosa, que detestava la pietat, que volia mirar la vida amb optimisme i que menyspreava els qui la menyspreaven per la seva discapacitat.

Fa poc va morir el fill de Màrius Serra, el conegut columnista de *La Vanguardia* i autor del llibre *Quiet*, nen que sofria la mateixa discapacitat. Aquests anaven pel món amb la cadira de rodes, plantant cara als qui se sentien molestos per la seva proximitat.

La Tó és filla única i el seu pare va morir quan ella tenia sis anys. Vivia amb la seva mare en un piset humil d'Alfons X, al Guinardó. La Tó era decidida, voluntariosa, amb un cervell excepcional, com si totes les facultats del seu cos s'hi haguessin acumulat, i volgué estudiar la carrera universitària d'Història de l'Art. Com que no podia escriure, li gravaven les lliçons en un casset i ella, tota sola, les aprenia de memòria. Cada dia anava a casa seva un voluntari i el dimarts em tocava a mi.

Arribava al pis i la seva mare ho aprofitava per a sortir a fer encàrrecs. M'asseia en una cadira, engegava el casset i procurava llegir a poc a poc i amb claredat la lliçó. En acabar, anàvem en un bar a prendre una beguda, ens quedàvem al pis o visitàvem algun museu.

Les xerrades amb la Tó eren un bàlsam, per a mi. Encara que li faltava tot, tenia el coratge de mirar la vida amb optimisme. Les il·lusions li emplenaven l'ànima i no es resignava a ser una paralítica, sinó que volia estudiar una carrera universitària per compensar la seva inferioritat.

I aquell Nadal va ser diferent. «Prohibit pensar -en tristeses», va dir-me la Tó. Vam fer un pessebre i un arbre amb tots els qui col·laboràvem en la lectura, i sota les seves ordres posàvem figuretes i boles on ella ens deia. Va quedar magnífic. Dos dies abans vam cantar nades,

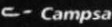
que la Tó escoltava amb el seu somriure maliciós, vam menjar torrons i aquell Nadal, en una casa humil però plena d'humanitat, tots ens sentíem feliços. Vam intercanviar regals. Jo li havia teixit un jersei amb rombes i trenes, que li quedava perfecte. Era un moment de felicitat que perduraria.

I aquell Nadal, cada vegada que em turmentava la melangia, pensava en la Tó i en el seu lema «prohibit pensar en tristeses». I em transportava al menjador de la noia invàlida amb el pessebre, amb l'arbre, amb aquella gent sensible que sabien tractar-la com ella volia, com una més de nosaltres. I quan va sonar el telèfon i la veu de la Tó va dir-me «feliç Nadal», vaig sentir que el passat ja no és present i vaig tornar a viure'l amb il·lusió.

La Tó va venir a Moià, van agradar-li el parc, la façana de l'església, el nucli antic, i va dir-me que entenia per què li parlava del meu poble amb tanta devoció. Però ella se sent urbana i alguna vegada l'he trobada sola asseguda a la cadira de rodes pel Portal de l'Àngel, i se sent feliç perquè és lliure, o se sent lliure pels carrers de Barcelona sense que ningú tingui cura d'glla.

Cal dir que va acabar la carrera d'Història de l'Art a la universitat i s'ha independitzat de la seva mare vivint en un pis tutelat amb altres disminuïts físics.

Agustina CANTÓ

 GAS-OILS ROVIRA, S.L. CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA	MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tel. 830.12.25
	AVINYÓ Antoni Pont, s/n Tel. 838.72.78
	CALDERA Crta. de Manresa Km 18,4
	

LA FAGEDA D'EN JORDÀ

Olot és un lloc molt bonic. Agafant la carretera que va a Santa Pau, trobem un bosc molt gran anomenat la fageda d'en Jordà. Està ben senyalitzat, no costa pas d'arribar-hi. És un paisatge magnífic, com un agradable jardí.

Ara, a la tardor, quan els arbres són plens de fulles de tots colors, és molt escaient de fer-hi una passejada. El recorregut és llarg, però la gent de la Garrotxa ja s'ha inventat un sistema perquè els més grans puguin gaudir de tanta bellesa: un reguitzell de tartanes amb vela blanca i fusta marronosa, i tirades per unes eugues fortes i valentes, fan un recorregut d'una hora.

A la fageda hi ha moltíssims arbres, de vint-i-cinc a trenta metres d'alçada, que s'ajunten els uns amb els altres, i moltes pedres cobertes de molsa, ja que a l'hivern és un lloc molt humit. A cada tartana hi caben unes vint persones, i els caps de setmana en corren sis. Els dies feiners en transita una. Hi ha moltíssima gent:

pares, mares, nens i nenes. Cada caruatge ha de fer uns vuit o deu viatges.

D'eugues n'hi ha moltes, perquè el recorregut és llarg, i també es cansen, tot i que al final del trajecte les tracten molt bé: els donen bones racions de pinso, alfals, palla i aigua, al matí, migdia i vespre. Les eugues que aquell dia no els toca treballar, pasturen pels camps d'herba verda que hi ha a la vora del camí, i és molt divertit mirar-te-les.

A mig trajecte, la diligència s'atura, i la gent ho aprofita per a fer fotografies, aixafar les fulles que ja han començat a caure i també escoltar el guia que explica el significat del lloc i fins i tot recita la coneguda poesia de Joan Maragall sobre la fageda.

Molta gent també fa el passeig a peu, caminant a poc a poc, tot gaudint d'aquest boscatge. El camí ramader és planer, el lloc és molt tranquil i es pot escoltar el silenci del bosc o el cant dels ocells.

D. FONTS

L'ESPLAI

Heus ací les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai), que extraïem dels butlletins núms. 157 (novembre 2009) i 158 (desembre 2009):

Diumenge dia 1 de novembre a les sis de la tarda, ball amb Josep Maria d'Avinyó.

Dijous dia 5 del mateix mes a les cinc de la tarda, sessió de cinema amb la projecció de *Eres muy guapo*.

Diumenge dia 8 a les sis de la tarda, concert de la Coral Harmonia, sota la direcció de Montserrat Perramon, i recital d'acordió per Jesús Xesteira, tots del Casal de la Gent Gran de Manresa.

Diumenge dia 15 a les sis de la tarda, ball amb Raimon Russell.

Dimarts dia 17, excursió al monestir i castell de Santa Oliva, dinar a Canyelles i visita a Sant Salvador del Vendrell.

Dijous dia 19, inici d'un nou taller de memòria, setmanal, fins al 23 de desembre.

Diumenge dia 22 a les sis de la tarda, presentació de *YEspectacle 2009* a càrrec del Grup Play Back «Llum i Color» de l'Associació de Gent Gran d'Igualada.

Diumenge dia 29 a les sis de la tarda, presentació del *Xou arrevistat 2009* a càrrec del Casal de la Gent Gran de Sallent.

Dimarts dia 1 de desembre a dos quarts de nou del vespre, reunió sobre el tema «Moià decideix».

Dimecres dia 2 del mateix mes a dos quarts de cinc de la tarda, presentació del «Taller de prevenció de la dependència».

Dissabte dia 5 a les cinc de la tarda, escenificació de l'obra *De cap a nap i de nap a peu*, a càrrec de Nando Massaneda. El mateix espectacle es repetí a les deu del vespre per al públic en general.

Diumenge dia 6 a les sis de la tarda, ball amb Vadó i Rosa Maria.

Diumenge dia 13 a les sis de la tarda, muntatge *La dècima de Nadal*, a càrrec del grup de teatre La Cadira. El mateix muntatge es repetí el divendres següent, dia 18 de desembre, a les deu del vespre, per al públic en general.

Dijous dia 17, excursió a Barcelona, amb visita a la fira de Santa Llúcia, a la torre de Collserola, dinar a Vallirana, visita guiada a Cosmocaixa.

Dissabte dia 19 a les set del vespre, a l'auditori de Sant Josep, cantada popular de nades amb acompanyament instrumental.

Diumenge dia 20 a les sis de la tarda, ball amb Raimon Russell.

Diumenge dia 27 a la mateixa hora, ball amb Josep Maria d'Avinyó.

Aspecte del magnífic muntatge *La dècima de Nadal*

CAMINADES PEL MOIANÈS

El dia 8 de novembre es va fer la quaranta-quatreava caminada de la sèrie organitzada per Rivendel. Sortirem a les nou del matí des de la plaça dels ànecs o de Catalunya, de Moià, anant, per l'avinguda de la Vila, cap al carrer del Comerç, plaça del Colom, carrers de Sant Josep i de la Mànega. Arribats a la cruïlla amb el carrer de Sant Andreu, vam girar a la nostra dreta per anar per l'antic camí ral d'Oló, travessar la riera de l'Om i seguir per dessota la Caseta d'en Fermí, que deixàrem a la nostra dreta allà una mica enfilada i tenint més amunt la capella de Sant Andreu de Clara.

Vam travessar el camí asfaltat que, si l'haguéssim seguit, ens hauria fet arribar a Coromines i a Pedrissa. Com que no era la direcció que volíem en aquesta excursió, vam seguir el camí del Solà de la Vila o del Circuit Verd i passàrem prop de la font Joncosa, actualment gairebé desapareguda; sense veure-la, vam deixar-la a baix a la nostra esquerra.

Prosseguint camí tot planejant, poguérem contemplar una bona vista sobre el pla del Bages i, tot baixant suaument, deixàrem el Solà de la Vila a baix a la nostra esquerra i continuàrem fins a la font de l'horta del Rourell, que rajava amb un bon doll d'aigua fresca i bona. Allà vam esmorzar, ens varen explicar una llegenda i també ens recitaren una poesia satírica.

Amb la panxa plena, vam reprendre el camí desfent-ne un tros per anar a trobar el camí de Vilaclara i així anar a veure les tombes medievals d'aquell mas, que, tot sigui dit, no estan gens cuidades: tot ple de brosta d'haver tallat fa temps, les tombes plenes d'herbes, i alguna força destrossada. Una vegada més constatarem que no hi ha gens de cura en el nostre país per a conservar el ric patrimoni que ens van deixar els nostres avantpassats.

Per aquells verals encara hi vam trobar algun bolet mentre caminàvem ja de tornada, per un corriol molt fressat que

El grup de caminaires

ens va fer baixar i pujar bufant fort per arribar tot seguit al Solà de la Vila o al Circuit Verd. Aprofitant un planell amb bona vista ens vàrem fer una foto del grup. D'allà vam tornar pel mateix camí pel qual havíem vingut, ja que el que teníem pensat fer de tornada passava pel mig del circuit i com que hi havia una competició vam preferir no interferir-hi i fer una ruta més segura per a nosaltres.

Arribats altra vegada al camí asfaltat, uns quants varen continuar pel camí pel qual havíem vingut i uns altres vam seguir l'asfaltat fins al pont de la riera de l'Om, per anar tot seguit pel camí ral de Manresa fins al capdavall de la Mànega, on ens vam acomiadar fins a la pròxima excursió, a veure per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

DISTINCIONS A ESCOLES MOIANESES

A l'Escola Pia

Cada any, el Ministeri d'Educació convoca un «Concurso nacional de buenas prácticas para la dinamización e innovación de las bibliotecas de los centros escolares», amb l'objectiu de reconèixer les escoles que han desenvolupat projectes en aquesta línia. Doncs bé, l'Escola Pia de Moià ha guanyat un tercer premi en la convocatòria del 2009 pel seu pla de foment de la lectura.

L'Escola Pia moianesa imparteix llar d'infants, educació infantil i educació pri-

mària a prop de tres-cents nens i nenes. Fa trenta anys va iniciar un pla de potenciació de la lectura a través de la biblioteca, demanant l'assessorament d'experts en el tema i consultant revistes especialitzades. En el curs 1980-1981 es començaren a adquirir llibres infantils segons criteris de qualitat i des de l'any 1999 s'han dut a terme diferents programes de formació del personal responsable i de la resta del professorat en l'ús de biblioteques dels centres escolars. Fa tres anys es va informatitzar la bibliote-

Alumnes de l'Escola Pia fent activitats a la biblioteca del centre

El director del
CEIP J. Orriols
mostrant
el distintiu rebut

ca. El certamen literari, que se celebra pel maig, constitueix la festa màxima de la lectura. El curs passat es publicà el llibre *Arrel i paraula*, en el qual es recullen els treballs guanyadors dels vint-i-set anys de certamen.

Aquestes han estat algunes de les passes d'un projecte ambiciós, reconegut ara pel premi ministerial. Altres aspectes a destacar són la col·laboració amb la biblioteca municipal de Moià, la promoció de la lectura en família, la participació en el programa «Atrapallibres» de la Generalitat o «Exploradors de llibres» de l'Escola Pia de Catalunya, etc.

A l'Escola J. Orriols i Roca

El dia 3 de desembre el CEIP Josep Orriols i Roca de Moià va rebre dels departaments de Medi Ambient i d'Educació de la Generalitat de Catalunya el distintiu d'«Escola Verda».

Fa tres anys, els mestres van decidir iniciar un projecte d'innovació mediam ambiental, amb l'objectiu de sensibilitzar els alumnes en la necessitat de preservar el nostre entorn. En el 2006, coinci-

dint amb la preocupació general per la manca d'aigua, «la gota Xim», la mascota de l'escola, va fer un seguit de recomanacions per a fer un bon ús de l'aigua i reduir-ne el consum. Es va instaurar «el càrrec verd», responsable de procurar que les aixetes quedin ben tancades, apagar els llums de l'aula quan no són necessaris i que cada tipus de deixalla vagi a parar al contenidor corresponent.

Altres objectius del projecte han estat: reduir i reutilitzar els residus, utilitzar només paper reciclat, promoure la mobilitat sostenible (amb el lema «Qui pedala o camina no contamina»), conèixer algunes energies alternatives, vetllar per mantenir els espais (de l'escola i del poble) nets, sensibilitzar tota la comunitat educativa en un treball conjunt.

Al llarg d'aquests tres anys s'ha impregnat la tasca educativa d'idees i actituds mediambientals més sostenibles, amb resultats força positius.

El dia 4 de desembre, per celebrar la distinció rebuda, es van fer, al pati de l'escola, activitats i jocs aprofitant material de rebuig.

«APROXIMACIÓ A LA TOPONÍMIA DEL MOIANÈS»

I dia 8 de desembre a les onze del matí, aprofitant la fira de l'Estany, es va presentar, a la biblioteca d'aquella població, el llibre *Aproximació a la toponímia del Moianès*, de José Luis Rodríguez Lara.

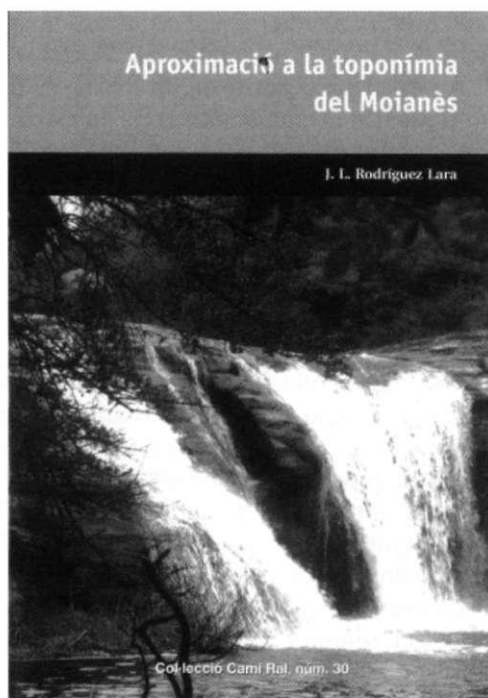
Va encetar l'acte, organitzat pel Consorci del Moianès, l'alcalde de l'Estany, Salvador Tresserra, el qual donà la paraula a Rafael Català, de l'editorial Rafael Dalmau Editors, que ha tingut cura de produir l'obra. Després parlà Ramon M. Rodon, amic de l'autor i que l'ha acompanyat sovint en els seus recorreguts pel Moianès. Llavors hi intervingué Josep Ruaix, llegint el text que reproduïm com a editorial d'aquest número de LA TOSCA. Acabat, prengué la paraula l'autor, que s'expressà tal com reproduïm tot seguit. Tancà l'acte el president del Consorci del Moianès, Josep Montràs, amb els mots que també reproduïm més avall. En resum, un acte de format senzill, però de contingut molt digne, per a presentar una obra certament important per al Moianès.

Paraules de l'autor

En primer lloc, dono les més sentides gràcies a les persones que han col·laborat, en diferent grau, a la publicació del meu llibre. Gairebé tant com jo, el Sr. Josep Ruaix hi ha treballat corregint, repassant i gestionant. El Sr. Ramon Sangles ha fet una laboriosa i desinteressada maqueta-ció i compaginació. El Sr. Carles Riera hi ha fet algunes precisions importants. Les persones del Consorci i el seu president han estat molt diligents, igual que el Sr. Rafael Català, l'editor, el Sr. Ramon M. Rodon i l'autora de la portada, Alba Clotet. Gràcies a tots.

Quan vaig arribar a l'Estany sentia que la gent deia *asbergínia*, *nosaltres* i *podé*, quan jo venia de sentir al Penedès *aubergínia*, *naltros* i *potser*. M'adonava que la gent parlava d'una altra manera i vaig preguntar-me: «On sóc?» Oficialment, aleshores era al nord de la província de Barcelona, però jo creia percebre un altre món. Per exemple, un particular sentit del concret, els testimonis de la vida antiga, com ara l'abundor de dòlmens i molins, i les barraques de vinya d'aquí i d'allà eren molt semblants, però alhora diferents, mentre a la gran ciutat parlaven i parlaven de futures divisions administratives i es negava la realitat comarcal d'aquesta zona.

Les insistents passejades cada cap de setmana resultaven pàgines obertes d'un

llibre que podria titular-se *El Moianès*. Aquest país era diferent: hi havia una realitat distinta. Quan, passejant, arribava al castell d'Oló, a Puigsagordi, a les Poses de Sant Quirze o al Manganell, d'una manera natural aquests noms em feien girar cap a l'Estany i poques vegades baixava a Artés, Oristà, Centelles, Tona, Sant Feliu de Codines o Navarces.

Anava fent meu, a poc a poc, aquest territori, perquè inconscientment anava descobrint la seva personalitat pròpia i forta. I, enmig, els noms de les masies, de les rieres, de les valls; noms sonors, misteriosos i pregonos: *les Quingles, la Datzira, la Taiadeia o Teiedeia, el Garet, Toriques, Bossanya, Mussarra, Serratacò...* Després, ja de tornada al Penedès, a classe, comentava als meus alumnes la virtut literària d'aquests noms moianesencs. Era un altre món, era el món poètic de la vida rural. Era una comarca, de la qual, com consta en aquest volum, hi ha notícia des del segle X. Aleshores vaig dedicar-me cada cap de setmana a aprofundir en l'univers del Moianès. El meu llibre, sense dir-ho específicament, crec que mostra la realitat de la comarca natural, cultural, existencial del Moianès.

A part d'això, per a mi, la introducció en aquest món moianesenc, ja tan estimat i comprès, ha estat una satisfacció espiritual, la qual em resulta difícil d'expressar. Parli per mi el meu llibre.

Parlament del president del Consorci

Mentre passava d'una pàgina a l'altra del llibre que avui presentem, m'han vingut al cap, repetidament, les paraules de Salvador Espriu que, d'una manera tan meravellosa, en Raimon cantà: «Però hem viscut per salvar-vos els mots, / per retornar-vos el nom de cada cosa, / perquè seguíssiu el recte camí / d'accés al ple domini de la terra.»

L'«Inici de càntic al temple» constitueix un referent mestre que dóna un sentit nou al llibre *Aproximació a la toponímia del Moianès*. «Hem viscut per sal-

var-vos els mots...» Uns mots que avui ens convoquen. Toponímia, és a dir, noms de lloc que són salvats per a quedar-se per sempre amb nosaltres. Donar nom és accedir «al ple domini de la terra».

Llengua i territori d'una nació, la nostra. Ànima i cos d'un país, el nostre. Això és, Moianès, i la manera com els moianesencs hem donat nom a la nostra terra. Una terra que ens ha fet el que som, i alhora, que nosaltres hem domesticat, és a dir, hem fet de casa. Mirem la terra, la recorrem, l'anomenem. Donar nom vol dir donar ànima. Hem donat nom i esperit als pobles i a les seves cases, a les carreteres i als camins. Hem anomenat unes fonts mentre gaudíem de la seva aigua. Ens referim a serres, serrats, turons, carenes, colls, collets i els personalitzem. Parlem de costes, bagues, soleis i graus. Coneixem cingles, graus, racons, sots, plans, comes, empedrats...

No parlem de manera imprecisa, en general, com qui no sap de què va; parlem de tots i cada un dels detalls. Descrivim minuciosament casa nostra. Sabem especificar-ne cada racó, perquè vivim casa meva^ casa nostra, en la globalitat que li dóna la vida. Hem interioritzat la nostra geografia com coneixem cada plec del cos de la persona estimada. El Moianès és nostre!

Per això, Josep Lluís, què t'hem de dir? Doncs, donar-te unes gràcies tan immenses com meravellosa és la terra que estimem. T'agraïm la feina feta, la bona feina feta, meticulosa, i aquesta feina de puntaire que, persistentment, pacientment, va movent els boixets fins a teixir una punta perfecta i admirable. Gràcies, doncs, per «salvar-nos els mots».

Un agraïment que també volem fer arribar a totes les persones que han col·laborat en la feinada immensa de recollida que el llibre ha implicat; tu ja les has citades abans. A Mn. Josep Ruaix, per l'assessorament que dóna qualitat a

D'esquerra a dreta: R.M. Rodon, J. Montràs, S. Tresserras, J.L. Rodríguez Lara
(fent ús de la paraula), J. Ruaix, R. Català

allò que ell toca. A l'editor, per la publicació d'una obra tan perfecta.

Un agraïment que vull explicitar a nivell personal- per haver-me convidat a ser aquí, en aquest acte que ens honora com a moianesencs i com a catalans. Us agraeixo el gest.

Per acabar, malgrat l'hivern que marca el paisatge i el ritme de la gent, quan no ens arriben noves gaire afalagadores d'altres racons del territori nacional català, permeteu-me continuar amb l'Espriu:

avui, aquí, «la ginesta floreix, arreu als camps hi ha vermell de roselles».

El Moianès es vesteix de groc i roig. I Catalunya avança un passet més en el reconeixement nacional. Pel que fa a nosaltres, des de l'estimat Estany, tributem un senzill homenatge a la feina d'un home que ha recollit els noms de la terra perquè la memòria no mori, perquè la llengua visqui. Així «ens mantindrem fidels per sempre més al servei d'aquest poble».

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

DP. Carme Mendoza Sacra
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

FESTES NADALENQUES

grupem en aquestes pàgines una sèrie d'activitats desenvolupades a Moià entorn de les festes nadal·lenques. Al final, dediquem un apartat especial a les activitats de l'Hospital-Residència.

Ja el dia 30 de novembre es va iniciar, a Can Carner, un «Taller de decoració de Nadal amb material reciclat», organitzat per la Cultura de la Dona.

El divendres dia 11 de desembre a dos quarts de deu del vespre, també a Can Carner, tingué lloc una xerrada sobre la Marató de TV3 dedicada a les malalties minoritàries. Aquest acte es completà l'endemà, a les deu del vespre, a l'auditori de Sant Josep, amb «Música per la Marató».

El diumenge dia 13 del mateix mes, durant tot el matí, es va celebrar la Fira

del Tió, especialment a la plaça de Sant Sebastià. Simultàniament és féu la inauguració de l'exposició de diorames (a la plaça de St. Sebastià, 5) dels Pessebristes de Moià (que restà oberta fins al 10 de gener) i una trobada de plaques de cava.

El dilluns dia 14, a la tarda, es va fer a la biblioteca de Moià un taller de felicitacions nadal·lenques.

El dimecres dia 16 a les cinc de la tarda tingué lloc a Can Carner una sessió de cuina de Nadal, a càrrec de l'Edu de les Voltes, acte organitzat per la Cultura de la Dona. S'aprofità l'avinentsa per a fer una petita assemblea de l'entitat.

El dissabte dia 19 a les deu del vespre, al pavelló de l'IES Moianès, l'Escola Municipal de Dansa va presentar la «IV Nit de... Somnis».

El diumenge dia 20 a les dotze del migdia, a l'església de l'Escola Pia, l'Escola de Música va oferir un concert de Nadal. La mateixa escola va cantar nades el 24 de desembre a la tarda a la Llar dels Avets, a l'Hospital-Residència, a la plaça Major i a la plaça del Colom.

El dilluns dia 21 a les nou del vespre es va fer a la parròquia una celebració penitencial comunitària preparatòria del Nadal.

El dijous dia 24 a dos quarts de set del vespre es va fer a la plaça del Colom el «Caga-tió». A les deu del vespre, a la parròquia, Missa del Gall.

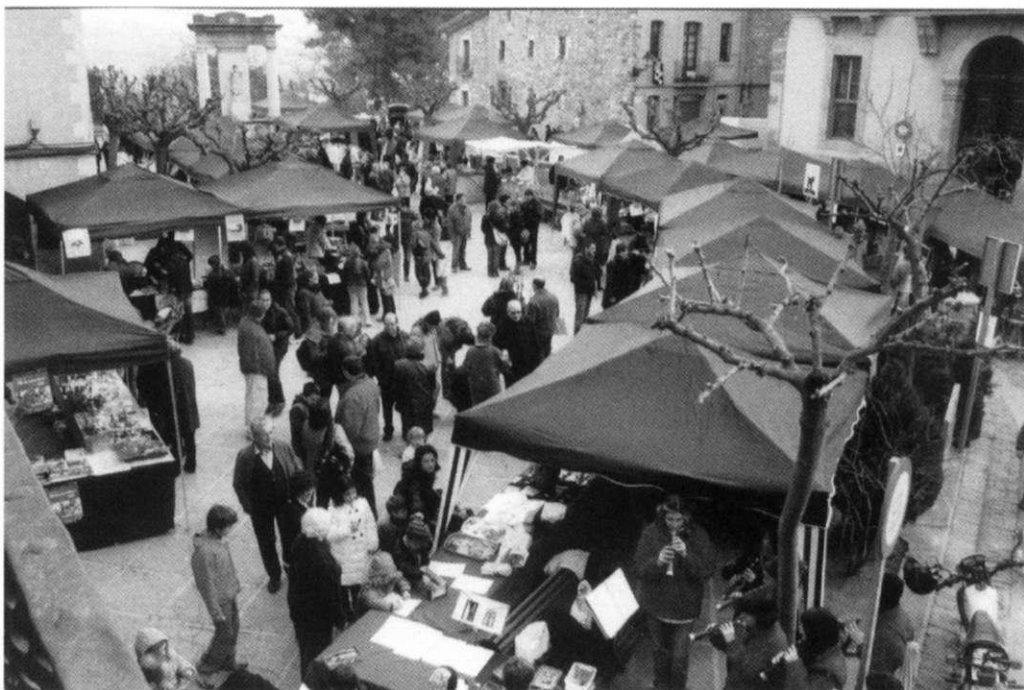
El dissabte dia 26 a les set del vespre, al pavelló municipal, Moià Sport va oferir un espectacle nadal·lenc.

Els dies 28-31 es van dur a terme activitats per a nens i nenes al Museu i a les Coves del Toll, com ara fer-se una espelma amb mètodes prehistòrics, encendre-la i recórrer les coves amb aquesta llum.

El dijous dia 31 de desembre a les cinc de la tarda, a la plaça de Sant Sebastià, va sortir la «Cursa de Sant Silvestre», organitzada per Puig Rodó.

Música per la Marató (12 desembre)

Aspecte de la Fira del Tió (13 desembre)

Els patges reials (3 gener)

La Coral de Moià (3 gener)

La carrossa del Rei Blanc (5 gener)

La carrossa del Rei Negre (5 gener)

Els Reis d'Orient i llur seguici al final de la recepció (5 gener)

El diumenge dia 3 de gener a migdia es va fer, al vestíbul de la casa de la vila, la recepció de cartes dels infants per part dels patges dels Reis d'Orient. El mateix dia, a les sis del vespre, a l'església de l'Escola Pia, la Coral de Moià va oferir un concert de Nadal.

El dimarts dia 5 del mateix mes, a partir de les sis del vespre, es desenrotllà la tradicional cavalcada de Reis (procedents de la carretera de Vic, amb pujada per l'avinguda de la Vila, baixada del Mestre i carrer de Sant Antoni), seguida de recepció al temple parroquial (durant la qual hom va retre homenatge a Lluís Graners, finat l'estiu passat, que havia estat l'ànima de la cavalcada durant una colla d'anys). El diari *Regió 7* comentava: «Moià acaba fent desfilar set carrosses malgrat la reducció del pressupost. La crisi i la fina pluja no treuen lluentor a un seguici que va aplegar nombrós públic. L'organització va fer una crida per a captar voluntaris».

Nadal a l'Hospital-Residència

Heus ací una llista d'activitats dutes a terme entorn de Nadal a l'Hospital-Residència de la Vila de Moià, segons ens comunica l'entitat: instal·lació del pessebre, obra de Jordi Pla; representació dels Pastorets, a càrrec d'alumnes de l'Escola Pia; Duet Musical, patrocinat per Caixa de Manlleu; caga-tió, amb pares, fills, néts i besnéts; cantada de nades, a càrrec de l'Escola de Música de Moià; sopar de la nit de Nadal; Missa del Gall, seguida de ressopó amb coca i vi bo; visita de membres de l'ajuntament i d'entitats de la vila, per tal de felicitar les festes als residents; dinar de Nadal, amb caire d'agermanament; dinar de Sant Esteve, tradicional de cada any; sopar de fi d'any, amb toc de les dotze campanades; dinar de Cap d'Any, extraordinari; projecció d'un audiovisual nadalenc i visita dels Reis d'Orient; dinar de Reis, amb degustació del típic tortell de la diada.

LA VOLUNTAT DE SER

Clavo les mans en l'aigua, clavo amb ànsia
els capcirons al ventre de la fosca
i tanco els punys i noto com s'escolen
la sang del món, el nèctar de la terra,
la saba i la saó i la puixança
humitejant la pell, negant-la tota;
i sento que se'm fixa dins les temples
amorosit per una nova albada
l'afany de perdurar dellà dels segles.
I vull esdevenir per sembrar amb fona
la voluntat de ser que em corre per les venes.

Brollin les fonts amb abundor i amb força
pujant des de l'arrel de les congestes
on fa mil anys naixia una esperança,
i adollin tant futur que es faci enrere
la por de no fruitar. Si no vol ploure
arrencarem reguel de dins les pedres
i escorxarem penyals i serralades
fins a abastar la deu on s'esllavoren

totes les llibertats, també la nostra.
Serà el moment llavors de brandar amb ràbia
la voluntat de ser que em corre per les venes.

Potser la font on sóc només porta aigua
i quan hi clavo els dits tan sols els besa
i em parla de frescor, de llum, de molsa
i dels colors que hi broda alguna fada;
potser la font només canta i empelta
ruixims de pau; potser una papallona
hi broda amb gargots d'or una balada
per esquitxar de sons la teva absència.
Regalima l'oreig. Els versos xopen
tots els camins i encenen amb paraules
la voluntat de ser que em corre per les venes.

Josep FÀBREGA I SELVA
(poema premiat en el Certamen Literari,
Moià 2009)

¿Ja tens el llibre
Moià, sempre Moià,
de Liduvina Daví?
Es troba a les llibreries de la vila.

n el "Butlletí informatiu dels presumptes màrtirs, preveres i laics del bisbat de Vic», núm. 10 (juliol 2009), apareix la biografia de Mn. Francesc Güell i Alberch, rector de Bellprat i nascut a l'Estany. Reproduïm (amb retocs) aquesta biografia, com també la fotografia que hi va adjunta.

Francesc Güell i Alberch va néixer a Santa Maria de l'Estany el dia 2 de maig de 1887. Estudià al Seminari de Vic. Va ser ordenat sacerdot el 23 de desembre de 1916. Fou nomenat vicari de Sant Agustí de Lluçanès en 1918; després, de Granera, fins a 1921, en què passà a ser-

ho de Sentfores, i, seguidament, de Tona i de Montbui. Des de febrer de 1935 era rector de Bellprat (Anoia).

El 18 de juliol es quedà a la rectoria, perquè deia: «La meva obligació és regir la parròquia.» Quan els seus fidels amics insistien, sempre responia: «Si em maten, moriré per Déu.»

El dia 21 de juliol uns incendiaris procedents de Santa Coloma de Queralt van calar foc a l'església parroquial i maltractaren cruelment el rector, a qui ordenaren que no es mogués. Mn. Güell obeí i, cinc dies més tard, quan es revestia per celebrar missa a la mateixa rectoria, es presentaren trenta-tres milicians, que saquejaren la casa, tiraren els mobles al carrer i ho destruïren tot. A ell li tiraren objectes al cap i l'amenaçaren amb burles sagnants. El portaren als afores, a l'indret anomenat Roques d'en Paratges, el feren pujar a una pedra, «li dispararen al cap i al ventre i el tiraren a un barranc ple de brossa. Però no va morir, sinó que, arrossegant-se, arribà a la riera i begué una mica d'aigua. L'organista del poble anà per allà i descobrí que el mossèn no era mort. Uns veïns, amagat al fons d'una tartana, el portaren al metge de Santa Coloma i després, amb ambulància, a l'hospital d'Igualada. Allí hi havia un capellà que li administrà els sants sagraments.

Quinze dies més tard, assabentats els assassins d'on era Mn. Francesc Güell, l'incomunicaren i el dia 27 d'agost es presentaren a l'hospital, se l'endugueren i l'assassinaren al pla de les Malles, prop de Bellprat, on el fidel sacerdot obtingué definitivament la corona dels màrtirs.

BIBLIOTECA DE MOIÀ

Estadística 2009

Heus ací les dades sobre l'ús de la biblioteca al llarg de l'any 2009:

Els usuaris han estat uns 28.000, dels quals més de la meitat (14.372) s'han endut material a casa (llibres, revistes, pel·lícules, música...), concretament, un total de 42.647 documents.

Pel que fa a internet, 7.739 usuaris s'han connectat des dels ordinadors de la biblioteca, i 2.362 s'hi han connectat pel servei Wi-Fi.

Això ens dóna les mitjanes diàries següents: 49 usuaris de préstec; 1.471 préstecs; 25 usuaris d'internet; 8 usuaris de la xarxa Wi-Fi.

Als qui encara no sou usuaris de la biblioteca de Moià, us convidem a ser-ne durant aquest any que hem encetat.

75è aniversari

Durant l'any 2010 s'escaurà el setanta-cinquè aniversari de la fundació de la biblioteca pública de Moià, ja que es va obrir l'any 1935. Per això estem preparant una colla d'actes, conjuntament amb el Museu de Moià, que també compleix setanta-cinc anys, i l'escola de música, que en compleix vint-i-cinc.

El tret de sortida de les celebracions serà un conte musical el divendres dia 30 d'abril, a dins la biblioteca. També us podem avançar que l'acte central serà el diumenge dia 20 de juny, al parc.

Us mantindrem informats. Vegeu també el blog de la biblioteca:

<http://www.biblioteca.moià.cat/>.

Veient nevar al parc des de la biblioteca (7 gener)

PUBLICACIONS

En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb Moirà o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim quatre apartats: llibres, fullets, revistes i diaris.

Llibres

En l'apartat de llibres, aquesta vegada hem vist *Tona. En Berk l'iber. Conte històric*, de Maria Estevadeordal, editat per La Garbera, l'Ajuntament de Tona i l'autora, amb maquetació de Solucions Digitals. És el novè conte de la sèrie «Viatjant amb ulls de nen», que conté un breu text en tres idiomes (català, castellà i anglès) i molts dibuixos a tot color, molt graciosos. Aquest conte va ser portat pels Reis d'Orient a tots els nens de Tona. L'alcalde d'aquesta població osonenca (segons *El 9 Nou* del 8-1-2010) va dir que aquest llibre tindria una repercussió molt positiva en els infants.

Fulletes

Ja fa un cert temps vam veure aparèixer els següents fullets o prospectes:

—«Calders», «Castellcir», «Castellterçol», «Collsuspina», «L'Estany» i «Monis-

trol de Calders», editats per la Diputació de Barcelona, el Consorci del Moianès i els ajuntaments respectius, sense data; del de Castellcir n'hi ha una edició més recent, amb algunes variants;

—«Plànol de Castellcir», «Plànol de Castellterçol» i «Plànol de Monistrol de Calders», editats també per la Diputació, el Consorci i els ajuntaments respectius, sense data.

Revistes

En l'apartat de revistes, i començant per les editades a Moirà o rodalia, hem vist:

—el número de novembre 2009 de *Guaiteu!*, full informatiu mensual de la comunitat dels Avets, amb 3 pàgines en format digital, com també el núm. 22 (desembre 2009) de *Rusc - Avets*, butlletí de la mateixa entitat, amb 16 pàgines impreses;

—el núm. 10 (desembre 2009) de *El Consorci*, butlletí informatiu del Consorci del Moianès, amb 8 pàgines d'informació sobre les activitats d'aquest organisme comarcal, com també el número d'hivern 2009 de la *Agenda d'activitats* per a la gent gran del Moianès, editada pel Consorci amb el suport de la Diputació de Barcelona;

—el núm. 25 (desembre 2009) de *Moirà Més*, butlletí municipal de Moirà, amb 4 pàgines d'informació municipal;

—el número de desembre 2009 de *El castell de Calders*, butlletí municipal de Calders, amb 24 pàgines d'informació municipal;

—el calendari 2010, «Us en recordeu?», editat per l'Associació Cultural Modilianum.

Passant a les revistes de fora, hem vist el núm. 69 (IV trimestre 2009) de *Llengua Nacional*, que publica el treball

«Verbs pronominals abusius i fenomen invers», de Josep Ruaix i Vinyet, com també una ressenya, signada per aquest mateix autor, del llibre *Carles Cardo. Un clàssic del pensament. Pòrtics de «La Paraula Cristiana» (1925-1936)*, editat, a cura de L.M. Moncunill, F. Moncunill i M. Martí, per l'IEV, Valls 2008.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà «Regió 7») d'interès per a Moià i rodalia i la seva gent:

—16-11-2009 (*El 9 Nou*): «Gerard Quintana sorprèn Castellterçol. El cantautor va convèncer amb part del seu nou repertori».

—19-11-2009 (*Osona Comarca*): «Marta Pujadas, de Manlleu, guanya el Raid Hípic de Moià».

—20-11-2009 (*La Vanguardia*): «La Fura dels Baus animarà en Terrassa la Nit de Santa Llúcia».

—24-11-2009: «El PSC de Moià afirma que serà l'auditoria la que dirà si hi ha irregularitats».

—25-11-2009: «La Generalitat recorda al govern de Moià que no pot rebaixar l'IBI com havia promès. El pressupost ja preveu els ingressos amb el coeficient del 0'95 que marca el pla de sanejament. Pressupost aprovat amb el vot de qualitat».

—26-11-2009: «El Moianès posa en marxa un concurs per a fomentar les idees entre els joves. La iniciativa que ha engegat el Consorci pretén que els estudiants siguin emprenedors». «Joaquim Sarriera, de l'Estany, celebra 100 anys». «Montse Sirés porta a Moià la seva reflexió sobre la conducta humana. L'autora, professora i terapeuta, va presentar el llibre *Què he vingut a fer aquí?* a Can Carner».

—27-11-2009: «L'empresa Moià-Futur gestionarà la zona blava, que passarà a ser de pagament. La societat

pública incorporarà les places d'aparcament al carrer a la concessió del pàrquing soterrat». «Quan es desencalli la crisi de la construcció, res no serà igual», breu entrevista a Jordi Vila, arquitecte tècnic de Moià, dins la secció «De casa».

—28-11-2009: «Obtenen un botí de 13.600 euros en dos robatoris a Moià. Uns desconeguts forcen les portes de dues finques, del nucli urbà i de Montví de Baix, i se n'enduen joies, diners i una escopeta de caça. Més presència de Mossos a la població».

—29-11-2009: «Un ferit lleu en un accident de trànsit a Moià».

—1-12-2009: «Estat i Generalitat donen impuls als pisos de la caserna de Moià. L'acord per a fer 12 habitatges per a col·lectius vulnerables permetrà desencallar un projecte que està aturat». «El topògraf fa una descripció real de com és el terreny», breu entrevista a Jordi Ferrer i Xavier Sala, topògrafs de Moià, dins la secció «De casa».

—1-12-2009 (*La Vanguardia*): «Esquemes franquistes», carta signada per Lluís Cerarols, de Calders.

—2-12-2009: «Dos ferits lleus en accidents a Calders i a Sant Fruitós». «ERC i ICV al Parlament demanaran que la Sindicatura analitzi els comptes de Moià. Les dues formacions volen que l'òrgan de control inspeccioni els exercicis 2006, 2007 i 2008. El suport de PSC serà clau».

—4-12-2009: «Calders i Sallent debaten sobre el dret a la independència».

—5-12-2009: «L'Estany estrena una mostra sobre Companys».

—6-12-2009: «L'Estany homenatja Lluís Companys fent una crida a votar en la consulta. Puigercós i Huguet inauguren una mostra de l'ex-president amb el 13-D de rerefons».

—6-12-2009 (*Avui*): «La Bíblia en còmic, edició digital de sis àlbums, amb guió de Toni Matas i dibuixos de Picañol».

-7-12-2009: «Els artesans de Castellterçol treuen els seus productes nadal·lencs al carrer».

—8-12-2009: «L'Estany incorpora avui una trobada de plaques de cava a la Fira de la Puríssima». «El monestir de Montserrat inspira el pessebre monumental de Castellterçol. L'exposició de diorames té com a peça central una recreació del santuari i l'entorn». «L'Estany aporta una mirada actual a un drama litúrgic sobre el Gènesi. L'espectacle, amb teatre, música i dansa, es pot veure avui i el dirigeix Josep Maria Miró. Un cicle que es va iniciar l'any 2006».

—9-12-2009: «Les flors i altres ornaments de Nadal, estrelles de la concorreguda fira de l'Estany. La primera trobada de plaques de cava va ser un èxit, així com el taller que ofería fer pitxes a la mainada». La «meteoimatge» és Esplugues, en terme de Castellcir, fotografia tramesa a la redacció per Núria Díaz Homs.

—10-12-2009: «Un ferit lleu en una sortida de via a Moià». «Moià cedirà l'ús d'habitatges municipals en cas de necessitat contrastada». «Motociclisme: L'equip Tomàs Belles farà proves a Moià». La «meteoimatge» és una riera bruta de Moià, foto enviada a la redacció per Joan Pedrals.

—12-12-2009 (Avui): «La Fura dels Baus s'endinsa en els "Carmina Burana" de Carl Orff».

—13-12-2009: «El Moianès posa en marxa tallers i activitats als casals de gent gran».

—14-12-2009: «Resultats de la consulta sobre la independència de Catalunya celebrada en alguns municipis... A Calders, 353 sí, 10 no, 50% de participació; a l'Estany, 191 sí, 9 no, 65% de participació».

—15-12-2009: «Moià preveu disposar a l'estiu del nou ambulatori i del pàrquing subterrani. Les obres, aturades des de fa un any, es reprendran a mitjan gener, segons ha assegurat l'alcalde. Medi

Ambient posa en marxa la construcció d'una depuradora a Montví de Baix». La «meteoimatge» és una cistella de bolets collits als boscos de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Joan Riera Fonts.

—16-12-2009: la «meteoimatge» és una posta de sol a Moià, foto enviada a la redacció per Carles Illa Casanova.

-16-12-2009 (Avui): «El "Carmina" de la Fura. Carlüs Padriša signa una posada en escena sensorial de l'oratori de Carl Orff en què l'orquestra de Castilla y León i l'Orfeón Pamplonés tenen un paper fonamental».

—17-12-2009: «Set medalles per a l'Esport-7 i el Judo Moià en els catalans absoluts. Els moianesos van pujar tres vegades al podi, amb tercers posicions a càrrec de Ramon Roca i d'Alan Ruiz. Medalla d'or de Caria Ubasart en el torneig de categoria cadet de Totana (Múrcia)».

-18-12-2009: «El Moianès promou una diada dedicada a les dones d'aquest territori». «Les orquídi·es de casa no tenen res a envejar a les tropicals», breu entrevista a JordJ Vila, aficionat a les orquídi·es, de Calders, dins la secció «De casa».

—20-12-2009: «La campanya de Nadal dels comerciants de Moià repartirà 24.190 euros. Els clients són obsequiats amb butlletes rasca-rasca amb premis immediats per bescanviar a les botigues». «Les dones del Moianès celebren el seu dia». La «meteoimatge» és la bassa Codina de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Núria Mas Corts.

-20-12-2009 (La Vanguardia): «Jesús llega en cómic. Textos bíblicos en ediciones de papel y digital destinados a niños y adolescentes. Ilustraciones de Picañol».

-21-12-2009: «La Fira de Santa Maria d'Oló treu els productes del Moianès al carrer». La «meteoimatge» és un tou de

molta, foto enviada a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

—23-12-2009: «La Generalitat aprova un nou i polèmic sector urbanístic de Moià (la Pineda). S'hi poden encabir fins a 365 habitatges, un creixement que va motivar una recollida de firmes».

—24-12-2009: «Uns 200 esportistes van desafiar el fred en el cros escolar de Calders».

—25-12-2009: «CiU de Moià aprova aplicar l'IBI del 0'95 que marca el pla de sanejament. L'oposició retreu al govern que "fes comèdia" promentent una rebaixa que no es podia aplicar». «L'amor ajuda a superar els mal tràngols», entrevista a Jaume Comellas i Carme Olmo, moianesos, autors del llibre *La força de l'amor*. La «meteoimatge» és una parella de cigres a l'estanyol, glaçat, del parc de Moià, fotografia tramesa a la redacció per Josep Maria Juan Baruel.

—28-12-2009: «El programa per a novinguts del Moianès arriba a 200 persones».

—30-12-2009: «La plantilla de Tol-Plast de Calders denuncia que no cobra des del setembre». En la secció «L'enquesta» un dels participants és el moianès Joan Adrover(41 anys)».

—3-1-2010: «El servei que usen més els escolars són els ordinadors», breu entrevista a Dolors Díaz, bibliotecària de Calders, dins la secció «De casa».

—4-1-2010: «Calders recull més de 2.000 fotografies antigues per mostrar l'evolució del poble».

—6-1-2010: «Moià busca ajuts per a completar el projecte del parc prehistòric del Toll. El museu ha obtingut una subvenció de més de 200.000 euros, quantitat que s'ha d'igualar per a fer-se efectiva. Es negocia amb Caja Madrid. Un itinerari que portarà a cinc pèrgoles on es proposaran activitats amb monitors». «Josep Fàbrega, la devoció poètica d'un mestre jubilat de Calders. L'autor treu S/s dies d'agost, que afegirà als publicats *Postals de Calders* i *Camins d'hivern*».

—7-1-2010: «La carretera de Castellterçol a Moià tindrà rotonda d'aquí a un mes». «Moià impulsa la consulta sobre la independència».

—8-1-2010: «La neu treu el nas a l'Anoia i a Berga, emblanquina Moià i talla l'eix transversal».

—9-1-2010: «El vent forma congestes de neu a l'entorn de Moià». «Tenim una màquina que renta en sec i és la darrera generació ecològica», breu entrevista a Carme Garzón, tintorera de Moià, dins la secció «De casa». La «meteoimatge» és una posta de sol a Montserrat, en què el sol passa per la "Roca Foradada, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa Casanova.

—9-1-2010 (Avui): «Arrenca el Concurs Internacional Francesc Vinas».

✓ LÀMINES IMPERMEABILITZANTS
✓ PREPARATS ASFÀLTICS
✓ MÀSTICS I PERFILS PER A JUNTS
✓ AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

✓ ADITIVS PER A MORTERS I FORMIGONS
✓ PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
✓ PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7,3 VALLDORREIX (Barcelona) ☎ 936 747 112 - Fax 935 894 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

PÀGINES DE L'INSTITUT

Festival de Nadal

El dimarts dia 22 de desembre, com cada any abans de les vacances, vam celebrar a l'IES Moianès el Festival de Nadal. És una manera simpàtica i divertida d'acabar l'any, alhora que ens permet de continuar, a la nostra manera, una sèrie de tradicions.

Vam començar el dia amb els alumnes a les seves aules de grup i els seus tutors respectius. A l'aula es va fer un esmorzar col·lectiu i el joc de l'amic invisible. Tot seguit es féu la pausa del pati abans del festival.

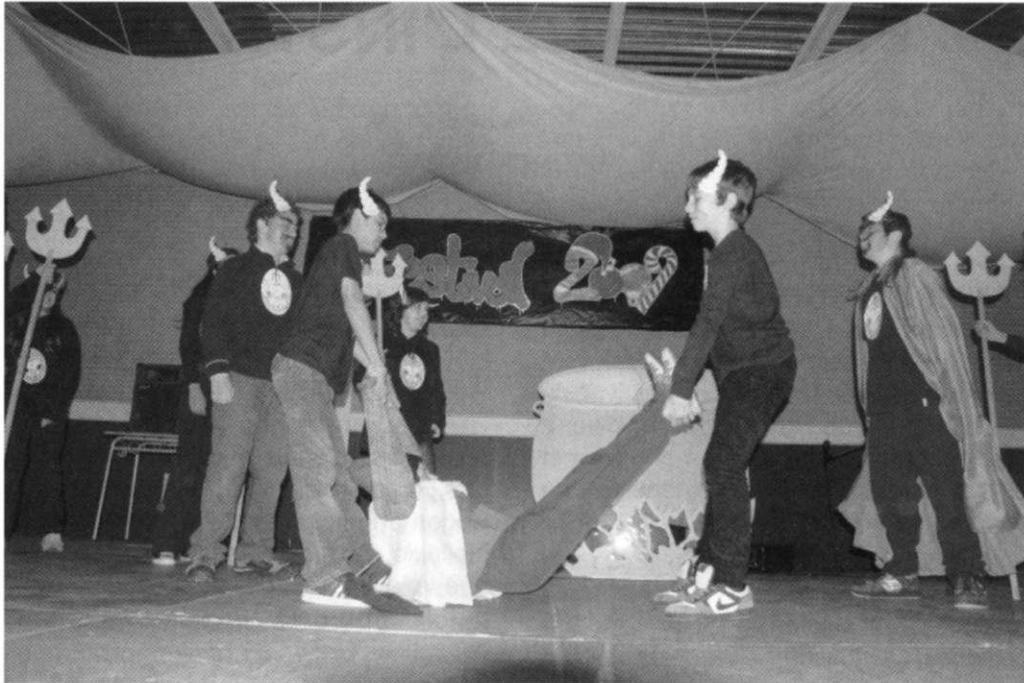
Per a aquest acte vam demanar i vam aconseguir la participació de professors i alumnes, que conformaren un seguit d'actuacions al llarg del matí.

Aquest any esperàvem amb candeletes les tradicionals escenes dels Pastors, organitzades pel professor Ignasi Segon en el seu darrer any abans de la jubilació. Com sempre, vam gaudir a cor què vols amb els pastors i els dimonis, i ara estem esperant qui en serà el successor...

També vam comptar amb la tradicional cantada en francès, a càrrec de pro-

El joc de l'amic invisible

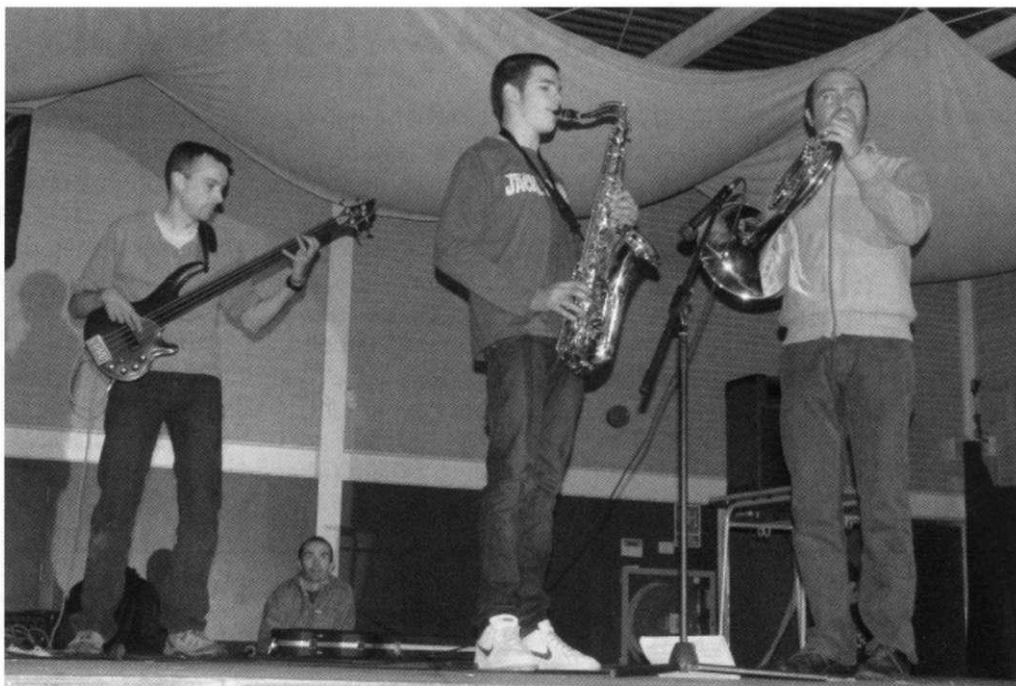
Escena dels Pastorets

fessor i alumnes, així com amb l'actuació de diversos grups-classe, dirigits pels professors de música.

La primera actuació, però, va ser força diferent. Un grup d'alumnes de segon d'ESO van efectuar, just al costat de

Cabrioles

Actuació instrumental

l'escenari, diferents salts i cabrioles de gimnàstica.

També va haver-hi lloc per a alguna actuació de ball dels alumnes i una imitació, molt celebrada, d'alguns gags del programa de TV3 «Crackòvia», amb els ex-presidents del Barça Núñez i Gaspart com a protagonistes.

L'actuació de cloenda va anar a càrrec d'alguns alumnes de batxillerat i del professor Francesc Xavier Gual. Van agafar els seus instruments i ens delectaren

amb un parell de peces acompanyades de la veu de dos alumnes.

A més de la participació en les actuacions, els alumnes —en aquest cas, els més grans— també van col·laborar en tasques de suport tècnic (so, il·luminació, etc.) i es feren càrrec de la presentació de l'acte.

A tots plegats els agraïm la seva participació i els desitgem un bon any 2010.

Joan Fontcuberta i Famadas

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

El pensament és una de les poques coses que no paguen impostos.

El que es fa de bona gana no costa gens.

Quan s'acabarà el món? El dia que em mori.

Per llarg que sigui el coll, el cap sempre és a sobre.

Ofèn més el menyspreu que no pas l'odi.

Per més que puguem tenir, el cul sempre anirà al darrere.

N'hi ha que riuen amb les dents mentre el cor somica.

Les murmuracions foraden les parets.

Una sola mà és incapaç de fer un paquet.

Des del seu naixement les espines són punxegudes.

Segueix el camí més dret si passes pel capdamunt de la muntanya.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», maig 2008)

CAMPANADES

Fantasia d'aventures: l'extraterrestre i el noi

El director de cine nord-americà Spielberg diu que recorda encara l'emoció d'aquell vespre, quan tenia sis anys, que el seu pare el féu sortir a contemplar una pluja d'estels o meteorits pel firmament. Fou això el que, de gran, l'anà duent a fer pel·lícules de l'univers i d'extraterrestres que a tots ens han interessat.

Un bon dia E. T. (l'extraterrestre) i un noi es trobaren. No els costà gens de fer amistat i convisqueren tres o quatre dies, evitant, però, els científics, als quals el noi tampoc no podia veure. L'extraterrestre era bondadós, amb un puntet de llum radial guarí el dit del noi que s'havia fet un tall. El comiat dels dos fou emocionant. El noi digué: «E. T., jo creuré en tu tota la vida, t'estimaré sempre, potser algun dia ens trobarem per l'espai.» I vingué una nau espacial nodrissa i se l'emportà.

Nosaltres, si conservéssim la fe infantil, veuríem que el nostre planeta Terra és meravellós, i nosaltres, els éssers humans, som també un misteri. En les

exploracions de l'espai, el misteri és l'astronauta.

El cine mut de Chariot, massa que deia

Charles Chaplin, popularment conegut per Charjpt, en la seva darrera pel·lícula de cine mut, titulada *Temps moderns*, feia una sàtira cruel contra el neocapitalisme que deshumanitzava la persona dels treballadors. Cada obrer tenia el mateix valor que una eina. Avui el treballador és una anella d'una cadena de producció.

Els patrons empresarials protestaven del cine sense paraules de Charles Chaplin dient que, tot i ser cine mut, massa que deia.

A nosaltres, de petits, al local del cine parroquial, les pantomimes de Chariot ens feien partir de riure.

Per acabar diré que contenen que una vegada Chariot es va presentar, com si fos un altre, a un concurs d'imitadors d'ell mateix. El jurat, que no el va saber reconèixer, li donà el tercer premi!

Mn. Pere CAMPÀS BONAY

NOTICIES DE L'ESTANY

La tradicional Fira de la Puríssima de l'Estany va començar el dissabte dia 5 de desembre al vespre amb ball i música.

L'endemà, diumenge dia 6, al matí es va fer una passejada pels volts del poble (puig de la Caritat, pla del Pi, el Castell, font de Sant Antoni, collet de Malloles...). A la tarda es van fer activitats per a la quitxalla. Al vespre, cine.

El dimarts dia 8, festa de la Puríssima i dia pròpiament de la fira, al matí hi havia parades d'artesans, pintors i entitats, com també la primera trobada de xapes de cava de l'Estany, en què es posà en venda un xampany especial. Semblantment, tingué lloc el trenta-vuitè concurs de pintura ràpida, jocs inflables, esmorzar popular, taller infantil d'elaboració de pitzes, vermut de pagès i tastet de llardons amb sucre i sal, ballada de gegants, tercera trobada d'estanyencs que viuen a fora, etc. Capítol a part mereix la presentació d'un llibre de l'estanyenc J.L. Rodríguez Lara, com ja s'explica detalladament en altres pàgines d'aquest número de LATOSCA.

A la tarda, al monestir, s'oferí el drama litúrgic «Eva i Adam. El darrer Gènesi». Després, ball. Durant tot el dia es pogueren visitar dues exposicions: la col·lectiva «Pintors de l'Estany» i la didàctica «Lluís Companys, polític fins a la mort (1892-1940)».

El diumenge dia 20 de desembre, al matí, a la plaça del Monestir es va fer el caga-tió; a la tarda, a l'església, concert nadalenc per la Coral de Castellterçol.

El dia de Nadal, 25 de desembre, a més de la missa de migdia, a la tarda hi hagué, a la biblioteca, un recital de poemes nadalencs.

L'endemà, festa de Sant Esteve, i el diumenge següent, dia 27, es van representar els Pastorets de Josep M. Folch i Torres.

Entrats ja en l'any 2010, el diumenge dia 3 de gener els patges reials van recollir les cartes dels petits. I el dia 5, al vespre, es va fer la tradicional cavalcada de Reis. Procedents de la carretera de Vic, van arribar els patges en unes fantàstiques bicicletes, i Ses Majestats, en un cotxe d'època. Feren un recorregut

Moment de l'escenificació del dia 9 de gener

per les vies del poble, amb parades a l'església, a l'ajuntament i al local del cine, on repartiren regals a la mainada.

El dissabte dia 9 de gener, a dos quarts de cinc de la tarda, els cors parroquials de l'Estany i de Collsuspina, juntament amb els músics de l'Orquestra de la Bufa, l'Esbart Infantil *Rosa d'Abril*, l'escolania i els nens i nenes de la catequesi de

Castellterçol, van representar «L'Evangeli segons els infants. Rondalla nadalenca "L'Aranyeta"», sota la direcció de Mn. Ramon Muntadas.

El dia 3 de gener va morir Zacaries Gaspar i Sanchez, de vuitanta-dos anys d'edat. Al cel sia. Donem el condol a la seva família.

Maria Estany ESPARÓ

Subscripció a LA TOSCA

En/Na _____

domiciliat a _____

de la població de _____, codi postal _____

se subscriu al butlletí moianès LA TOSCA a partir de gener del 2010.

signat:

Banc o Caixa _____

sucursal de _____

adreça de la sucursal: _____

Senyors: Us prego que fins a nova ordre siguin abonats amb càrrec al meu compte corrent o llibreta d'estalvis número _____

els rebuts que us seran presentats a cobrament pel periòdic LA TOSCA, a nom de _____

_____, _____ de _____ del 2010.

signat:

Preu de subscripció: Moià, 19 euros; fora de Moià, 22 euros.

Enviar-ho a LA TOSCA, Joies, 11-13 (Can Carner), 08180 MOIÀ,
o bé donar-ho a algun redactor del periòdic
(per exemple, Josep Ruaix, Ctra. de Barcelona, 20
Manel Alsina, Av. de l'Escola Pia, 14)

EN LA DEFUNCIÓ DE LAURA ROVIRA

Reproduïm tres textos llegits per familiars de Laura Rovira i Casar: ramona (a.c.s.); els dos primers, en el funeral tingut a Esparreguera (5-11-2009); el tercer, en la missa que se li aplicà a Moià (22-11-2009).

Espero que l'escletxa de tristesa que s'ha obert a dins meu sigui molt més que una escletxa. Segui l'escletxa per la qual passi l'amor que ens unirà sempre.

Espero que l'escletxa de llum que s'ha obert a davant teu sigui molt més que una escletxa. Segui l'escletxa representativa de tot un camí ple de llum que t'espera.

Espero que l'escletxa de llàgrimes que s'ha obert als nostres ulls sigui molt més que una escletxa. Segui l'escletxa de la consciència que ens fa veure que fins i tot les llàgrimes formen nous camins.

Sento" que l'escletxa que has obert en aquest món és molt més que una escletxa. És l'escletxa que has estès al cor de tots, i ara ho veiem més que mai amb el teu record dolç, rialler i amorós. Un record impecable. Un record inoblidable.

Sento que l'escletxa d'estimació que surt dels nostres cors per tu és molt més que una escletxa. És l'escletxa de l'abraçada de cada un de nosaltres, i, unint la de tots, es crea una abraçada tan gran que fa que aquesta vegada sigui per sempre.

T'estimem molt, iaia. Gràcies per la teva abraçada eterna.

Íngrid

Mama, tots els qui t'hem conegut sabem que la vida t'ha colpejat fort. De ben petita, vas pujar sense mare. De

jove, mare de tres nenes, vas quedar vídua. De gran, vas suportar set anys de malaltia.

Però tu, amb la teva valentia i l'ajuda divina en què sempre has confiat, has arribat a la fi. Ja tan sols resta dir-te: Mama, has estat fantàstica! No t'oblidaré mai.

Roser

Voldria dir-vos algunes paraules d'agraïment. La meva mare va viure una gran part de la seva vida aquí a Moià. Ella sovint deia que, gràcies a l'ajuda, bondat i comprensió de molts de vosaltres, la nostra família va poder tirar endavant. Sento que ella voldria dir-vos tot això i donar-vos les gràcies una vegada més. Gràcies a tots.

Roser València

NOTICIARI

CELEBRACIÓ COETÀNIA

Els moianesos i moianeses que durant l'any 2009 celebraven els seus cinquanta anys d'edat (nascuts, per tant, durant l'any 1959) es van trobar el diumenge dia 25 d'octubre, per celebrar-ho plegats, a Can Vila, casa rural del terme d'Artés, amb un dinar, seguit de la projecció d'un vídeo evocatiu preparat per Sebastià Renom, un dels coetanis. Els podem veure en la fotografia adjunta.

LLEURE I CULTURA

A partir del 23 de novembre i fins al 17 de desembre el Consorci del Moianès va programar unes xerrades amb el títol «Espai família», a càrrec de Juanjo Fernandez, a Moià i altres municipis de la comarca.

El divendres dia 27 de novembre l'Escola Pia de Moià va celebrar la festa de Sant Josep de Calassanç. Al matí, de nou a una, «El gran joc de la fira». A la tarda, de tres a cinc, sessió de cine, seguida del típic berenar amb coca. L'endemà, a les sis del vespre, missa. A les set, encesa de la tradicional foguera. A les vuit, sopar popular.

El mateix dia, a les vuit del vespre, a l'Ateneu, tenia lloc un acte convocat per la secció local d'ERC, sota el títol «Esquerra respon», amb la presència de Laura Vilagrà, alcaldessa de Santpedor i diputada al Parlament de Catalunya, i Marta Rovira, secretària de Política Europea, Internacional i Cooperació.

50 anys

El dissabte dia 28 del mateix mes, a les deu del vespre, hi havia convocat a l'Ateneu un campionat d'UNO.

El dissabte dia 5 de desembre a les nou del vespre, a l'auditori de Sant Josep, hi va haver un concert del pianista Mario Mora (Conca, 1989), organitzat per Joventuts Musicals. Com a preludi, tocaren també el piano Arnau Rovira i Laura Gómez, alumnes de l'Escola de Música de Moià.

El dissabte dia 12 del mateix mes a les vuit del vespre, a la plaça Major, es va fer una botifarrada, animada per Festuc Festucl, acte organitzat per l'agrupament escolta local. I a les deu del vespre, a l'Ateneu, concert de Rosó Sala.

El diumenge dia 13 es dugué a terme una altra caminada matinal pel Moianès, organitzada per Rivendel. I a les vuit del vespre, a l'Ateneu, la projecció del film *Los idiotas*.

El dissabte dia 19 durant tot el matí es van fer a Can Carner una sèrie d'activitats amb motiu del «Primer Dia de la Dona del Moianès»: taller de decoració nadalenca, taller de ioga, taller de cuina de Nadal, taller de risoteràpia, exposició de treballs de retallaria (*patchwork*) i puntes al coixí, taula rodona posant en comú experiències personals de set dones del Moianès, etc.

El diumenge dia 20 a les vuit del vespre, a l'Ateneu, es va projectar la pel·lícula *Blindness*.

El dimarts dia 22 va sortir de Moià un autocar especial, noliejat per les JERC, per assistir a Barcelona al partit Catalunya-Argentina, que començava a dos quarts de nou del vespre.

El diumenge dia 27 a les vuit del vespre, a l'Ateneu, es projectà el film *Los mundos de Coraline*.

El dilluns dia 28 a les deu del vespre, a l'Ateneu, hi hagué campionat comarcal d'UNO.

El dimarts dia 5 de gener a les onze de la nit, a l'Ateneu, hi havia programada música amb Dj Steven Caceido.

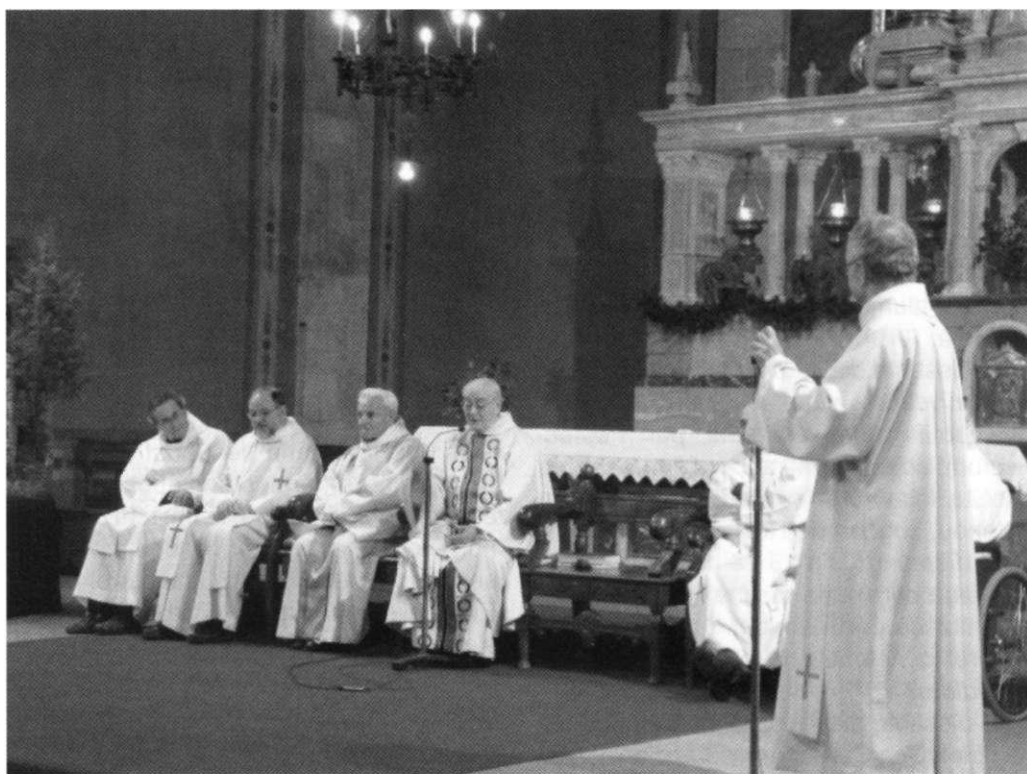
El divendres dia 8 del mateix mes a les onze de la nit, a l'Ateneu, es va oferir un concert de jazz amb Austrio.

MOIANÈS SOLIDARI

Gràcies a la col·laboració de l'Agrupament de Botiguers i Comerciants (ABIC) de Moià amb les aportacions desinteressades de molts dels seus associats, Moianès Solidari va poder sortejar una gran panera de Nadal. La butlleta premiada havia de ser la que coincidís amb les tres darreres xifres del primer premi de la Loteria de Nadal estatal (22 de desembre); aquesta vegada, per tant, el número 294. Ara bé, la butlleta d'aquest número no havia estat venuda i, per consegüent, no es pogué adjudicar el premi. En reunió de la junta de Moianès Solidari s'acordà de donar tots els productes alimentaris de caducitat curta a la Llar dels Avets, reservant la resta de productes per a una pròxima activitat. L'import íntegre de la recaptació obtinguda amb el sorteig, que va ser de 1.305 euros, es destina a l'Association Saint Camille de la Costa d'Ivori, que té cura dels malalts mentals, concretament, per a la compra de medicaments. •

NOCES D'OR SACERDOTALS

El diumenge dia 27 de desembre es van celebrar a Moià les noces d'or sacerdotals de Mn. Francesc Xavier Arumí i Sala (que fou ordenat prevere el 10-12-1959, a Taradell), rector de les parròquies de Santa Maria de Moià, Santa Maria de l'Estany i altres de secundàries. A dos quarts de sis de la tarda tingué lloc al temple parroquial moianès una solemne concelebració eucarística, en què Mn. Arumí, estrenant una casulla que li havia estat regalada per a l'ocasió, era acompanyat per altres sis preveres. La Coral de Moià tingué cura dels cants. L'homilia, molt original, consistí en una entrevista que el P. Marià Baques, rector de l'Escola Pia moianesa, féu a mossèn Francesc

JJ GENER

Xavier repassant la seva vida (vegeu fotografia adjunta). Al final es llegiren diverses adhesions i es repartí un recordatori. Posteriorment, hom es traslladà a la sala polivalent de l'Hospital-Residència, on tingué lloc un berenar popular, la degustació d'un pastís d'aniversari i el lliurament de diversos records (vegeu l'altra foto adjunta). Mossèn Francesc, *ad multos annos!*

NOUS ESTABLIMENTS O SERVEIS

Marta Rabassa, de Calders, ofereix els seus serveis de disseny interior. Heus ací les referències per a contactar-hi: tel. 697 690 645, c/e rabassamarta@gmail.com, pàgina web martarabassa.blogspot.com.

M. Carmen Pérez Benito, de Moià, ofereix els seus serveis de logopèdia. Tels. 93 830 21 09 / 619 155 884, pàgina web www.logopedia-moià.com.

Els desitgem èxit.

MISCEL·LÀNIA

Ràdio Moià (107.8 FM) presenta cada dimecres a les 21 h el programa «El xiuxiu 5», amb concursos, notícies, música, entrevistes, etc. Així, el 25 de novembre va entrevistar el president i el gerent de Moià-Futur; el 2 de desembre, el gerent d'Aigües de Moià, i el 16 de desembre va evocar Lluís Graners amb motiu dels vint anys de Ràdio Moià. També, el dissabte 28 de novembre va oferir, a les 19 h, una xerrada sobre «El consum ecològic», a càrrec de Maria Jesús Cayuelas.

L'ajuntament va convocar un programa d'atencions educatives per a pares de criatures de 0 a 3 anys, amb set sessions, del 14 de desembre al 8 de febrer.

El Grup 5 al Blanc (pintors de la Catalunya Central, vinculats al Cercle Artístic del Moianès) va presentar, del 19 de desembre al 3 de gener, a Igualada (Aula de Cultura de Caixa Penedès) una exposició de pintures.

El Consorci del Moianès va explicar, el 21 de desembre, una nova convocatòria

de subvencions per al desenvolupament rural.

L'ajuntament ha difós recentment diferents bans o avisos. Un, avisant que els dies 26-29 de novembre hi hauria a Moià una oficina mòbil per a informar sobre el canvi de la televisió analògica a la televisió digital. Un altre, avisant que els dies 14-16 de desembre hi hauria a la cooperativa agropecuària una unitat mòbil per a fer la ITV de vehicles agrícoles i vehicles especials, com també ciclomotors. Un altre, avisant que, a partir del dia 1 de gener del 2010, la parada dels cotxes de línia Sagalés es traslladaria, de l'avinguda de la Vila, 34, a la carretera de Vic, 11, per tal de millorar la seguretat dels usuaris i la maniobrabilitat dels vehicles. També va difondre uns avisos per a cas de nevades, glaçades o onades de fred. I encara, el calendari per a l'any 2010 referent als serveis de deixalleria.

El diumenge dia 3 de gener al matí va venir a Moià un autocar del Departament de Salut a recollir sang.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Sara Crivillés i Nogué, filla de Xavier i d'Aurèlia, dia 15 d'abril.

Pau Campàs i Renom, fill de Marc i de Montserrat, dia 31 de juliol, a Torelló.

Pol Valldeoriola i Santamaría, fill de Jaume i de Regina, dia 2 de novembre.

Pau Jimeno i García, fill de Manuel i de Glòria, dia 11 de novembre.

Brad Knox Bailón Orozco, fill de José i de Stella, dia 19 de novembre.

Mark Eduard Godoy i Rodríguez, fill de Jelman Minos i de Jessica Alejandra, dia 20 de novembre.

Marta Laínez i Clapers, filla de Gabriel i d'Elena, dia 4 de desembre.

Laia Roca i Font, filla d'Albert i de Sílvia, dia 6 de desembre.

Martín Elbouri Giménez, fill d'Óscar i de Lorena, dia 8 de desembre.

Dídac Lorente i Sanchez, fill de Jordi i de Berta, dia 12 de desembre.

Cloé Aranega Danoy, filla de Juan i de Sandrine, dia 13 de desembre.

David Montero i Alonso, fill de David i de Montse, dia 16 de desembre.

Marc Cots i Linares, fill de Pere i de Raquel, dia 29 de desembre.

Ona Gros i Henestrosa, filla de Ricard i d'Anna, dia 10 de gener.

L'enhorabona als venturosos pares.

Defuncions

Laura Rovira i Casarramona, de setanta-sis anys, vídua d'Andreu València i Rovira, dia 3 de novembre, a Esparreguera.

Josep Plans i Mauri, de noranta-un anys, dia 3 de desembre.

Felicitat Solé i Solé, de vuitanta-set anys, vídua d'Enric Pallarès, dia 6 de desembre.

Maria Prat i Tarter, de vuitanta-tres anys, dia 6 de desembre.

Dolors Homs i Ribalta, de noranta-dos anys, vídua de Josep Trullàs, dia 13 de desembre.

Encarnació Rafars i Oller, de vuitanta-set anys, dia 1 de gener.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

En el número anterior de LA TOSCA (p. 26) figurava com a membre de la junta de l'Hospital-Residència el Sr. Jaume Valldeoriola i Ferrer, quan en realitat havia de dir Jaume Valldeoriola i Clara. Disculpeu l'error.

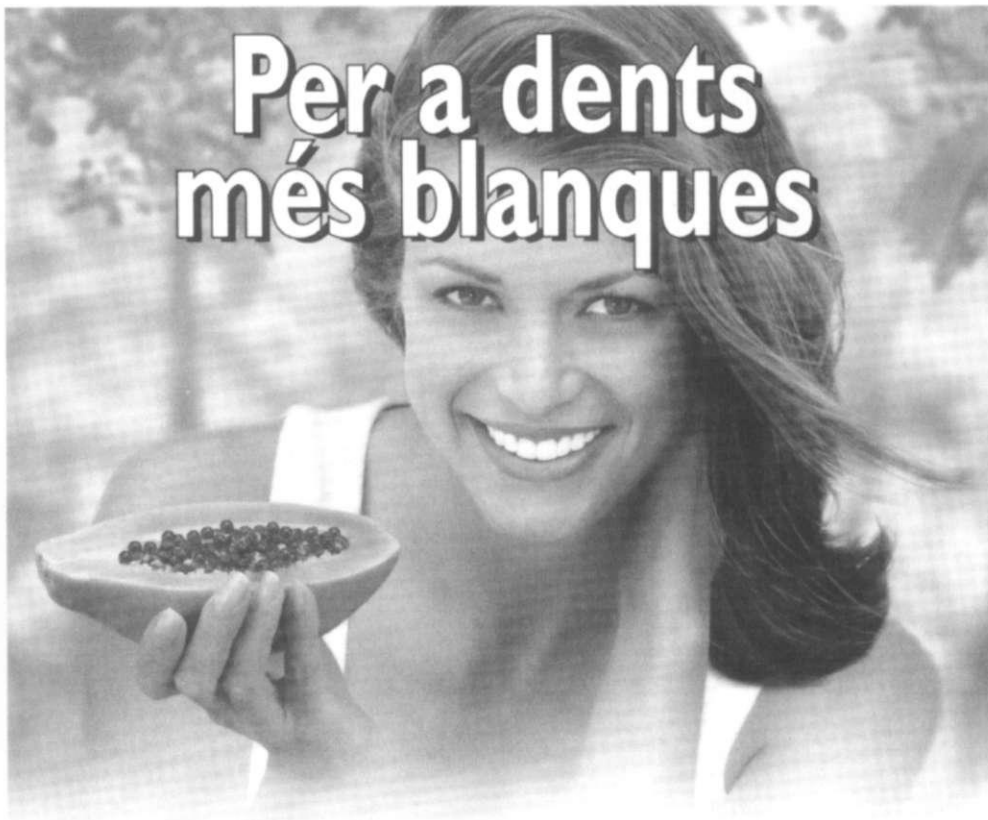
Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 15 de febrer, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Moià, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra bústia de Can Carner (on també hom pot dipositar la correspondència adreçada a LA TOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

Les subscripcions ajuden

La Tosca

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.